

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ПУЛЮЯ

КАФЕДРА БУХГАЛЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА АУДИТУ

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ТА НАВЧАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

для проведення практичних занять
із дисципліни «**Облік в галузях економіки**»
для студентів **4 курсу** усіх форм навчання
спеціальності **6.030509 «Облік і аудит»**

ТЕРНОПІЛЬ – 2016

Методичні вказівки та навчальні завдання для проведення практичних занять із дисципліни «Облік у галузях економіки» для студентів 4 курсу усіх форм навчання спеціальності 6.030509 «Облік і аудит» / Н.В. Кравчук. – Тернопіль: ТНТУ імені І. Пулюя, 2016. – 49с.

Укладач: Кравчук Наталія Василівна, к.е.н., доц. кафедри бухгалтерського обліку та аудиту ТНТУ імені Івана Пулюя

Рецензент: Білоус Ольга Степанівна, кандидат економічних наук, доцент, завідувач кафедри бухгалтерського обліку та аудиту ТНТУ імені Івана Пулюя

Навчально-методичні матеріали розглянуті і затверджені на засіданні кафедри бухгалтерського обліку та аудиту

протокол № 1 від 30 серпня _____ 2016 р.

Схвалено і рекомендовано методичною радою факультету економіки та підприємницької діяльності

протокол № 1 від 31 серпня 2016 р.

**СТРУКТУРА ЗАЛІКОВОГО КРЕДИТУ
дисципліни «Облік у галузях економіки»**

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма						заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	п	ла б.	інд.	с. р.		Л	п	лаб.	ін д.	с. р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Модуль 1. Бухгалтерський облік в галузях сфери матеріального виробництва													
Змістовий модуль 1. Облік у будівельному виробництві													
Тема 1. Облік у будівельному виробництві	14	4	4	-	-	6	14,5	1,5	1	-	-	12	
Разом за змістовим модулем 1	14	4	4	-	-	6	14,5	1,5	1	-	-	12	
Змістовий модуль 2. Облік у сільському господарстві													
Тема 2. Облік у сільському господарстві	14	4	4	-	-	6	14,5	1,5	1	-	-	12	
Разом за змістовим модулем 2	14	4	4	-	-	6	14,5	1,5	1	-	-	12	
Змістовий модуль 3. Облік на підприємствах торгівлі													
Тема 3. Облік на підприємствах торгівлі	14	4	4	-	-	6	14,5	1,5	1	-	-	12	
Разом за змістовим модулем 3	14	4	4	-	-	6	14,5	1,5	1	-	-	12	
Змістовий модуль 4. Облік на автотранспортних підприємствах													
Тема 4. Облік на автотранспортних підприємствах	14	4	4	-	-	6	14,5	1,5	1	-	-	12	
Разом за змістовим модулем 4	14	4	4	-	-	6	14,5	1,5	1	-	-	12	
Модуль 2. Бухгалтерський облік в галузях невиробничої сфери													
Змістовий модуль 5. Облік у громадському харчуванні													
Тема 5. Облік у громадському харчуванні	13	4	4	-	-	5	12,5	1	0,5	-	-	11	
Разом за змістовим модулем 5	13	4	4	-	-	5	12,5	1	0,5	-	-	11	
Змістовий модуль 6. Облік на підприємствах житлово-комунального господарства													
Тема 6. Облік на підприємствах житлово-комунального господарства	13	4	4	-	-	5	12,5	1	0,5	-	-	11	
Разом за змістовим модулем 6	13	4	4	-	-	5	12,5	1	0,5	-	-	11	

Змістовий модуль 7. Облік на малих підприємствах												
Тема 7. Облік на малих підприємствах	13	4	4	-	-	5	12,5	1	0,5	-	-	11
Разом за змістовим модулем 7	13	4	4	-	-	5	12,5	1	0,5	-	-	11
Змістовий модуль 8. Облік у туристичній діяльності												
Тема 8. Облік у туристичній діяльності	13	4	4	-	-	5	12,5	1	0,5	-	-	11
Разом за змістовим модулем 8	13	4	4	-	-	5	12,5	1	0,5	-	-	11
Усього годин	108	32	32	-	-	44	108	10	6	-	-	92

**Перелік практичних (семінарських) занять
дисципліни «Облік у галузях економіки»
(для студентів денної форми навчання)**

Номер лекції	Перелік змістових модулів, тем лекцій, їх анотації	Кількість годин
Модуль 1. Бухгалтерський облік в галузях сфери матеріального виробництва		
Змістовий модуль 1. Облік у будівельному виробництві		
1	<p>Облік у будівельному виробництві Характеристика галузі та особливості обліку. Облік витрат будівельних організацій. Визнання доходів і витрат за період виконання будівельного контракту. Облік доходів будівельних організацій та розрахунків із замовниками. Рекомендовані джерела [1, 2, 7, 10, 11, 12, 16, 19, 21, 24]</p>	4
Змістовий модуль 2. Облік у сільському господарстві		
2	<p>Облік у сільському господарстві Особливості бухгалтерського обліку у сільськогосподарському виробництві. Облік тварин на вирощуванні та відгодівлі (поточних біологічних активів тваринництва). Облік витрат на виробництво і калькулювання собівартості продукції рослинництва. Облік витрат на виробництво і калькулювання собівартості продукції тваринництва. Облік витрат з формування основного стада, закладання і вирощування багаторічних насаджень. Облік витрат і виходу продукції підсобних промислових виробництв. Облік витрат і калькулювання собівартості робіт (послуг) допоміжних виробництв. Облік у ремонтних виробництвах. Облік витрат і роботи автомобільного транспорту. Облік витрат енергетичних виробництв (господарств) та водопостачання. Облік витрат на утримання робочої худоби. Облік витрат на утримання і експлуатацію машинно-тракторного парку. Облік готової продукції та її реалізації. Облік фіксованого сільськогосподарського податку Рекомендовані джерела [1, 4, 6, 11, 13, 14, 19, 29]</p>	4
Змістовий модуль 3. Облік на підприємствах торгівлі		
3	<p>Облік на підприємствах торгівлі Характеристика галузі та особливості обліку в торгівлі. Облік надходження товарів та їх зберігання. Облік витрат обігу. Облік реалізації товарів в оптовій торгівлі. Облік реалізації товарів у роздрібній торгівлі. Особливості обліку тари. Рекомендовані джерела [6, 11, 15, 19, 28, 31]</p>	4
Змістовий модуль 4. Облік на автотранспортних підприємствах		
4	<p>Облік на автотранспортних підприємствах Галузеві особливості, що впливають на організацію обліку. Облік наявності та руху автотранспортних засобів. Облік запасних частин та автомобільних шин. Облік паливно-мастильних матеріалів. Облік витрат і калькулювання собівартості автотранспортних послуг. Облік витрат на експлуатацію, ремонт і технічне обслуговування автомобілів. Об'єкти й загальна методика обліку витрат. Облік витрат за економічними елементами. Облік виробничих витрат за статтями калькуляції. Зведений облік витрат і калькулювання собівартості автотранспортних послуг. Облік обсягу автотранспортних послуг і виконаних робіт та їх реалізації. Рекомендовані джерела [1, 4, 6, 17, 19, 22, 23, 25, 26]</p>	4

Модуль 2. Бухгалтерський облік в галузях невиробничої сфери		
Змістовий модуль 5. Облік у громадському харчуванні		
5	Облік у громадському харчуванні Організаційно-правові основи бухгалтерського обліку в громадському харчуванні. Облік придбання сировини та товарів і виробництва готової продукції. Облік відпуску готової продукції з виробництва в реалізацію. Рекомендовані джерела [3, 6, 8, 15, 28, 31]	4
Змістовий модуль 6. Облік на підприємствах житлово-комунального господарства		
6	Облік на підприємствах житлово-комунального господарства Класифікація витрат підприємств житлово-комунального господарства у бухгалтерському обліку. Планування та калькулювання собівартості житлово-комунальних послуг. Облік активів та власного капіталу підприємств житлово-комунального господарства. Облік і калькулювання собівартості робіт (послуг) підприємств житлово-комунального господарства. Облік витрат та доходів житлово-комунального господарства Рекомендовані джерела [4, 6, 9, 19, 31]	4
Змістовий модуль 7. Облік на малих підприємствах		
7	Облік на малих підприємствах Особливості організаційно-правової діяльності малих підприємств. Основи бухгалтерського обліку на малому підприємстві. Проста форма обліку. Спрощена форма обліку. Фінансова звітність малих підприємств Рекомендовані джерела [3, 5, 18, 27, 28, 30]	4
Змістовий модуль 8. Облік у туристичній діяльності		
8	Облік у туристичній діяльності Характеристика туристичної діяльності. Документальне оформлення туристичних послуг. Особливості обліку туристичної діяльності. Облік туристичної діяльності. Облік діяльності туроператора. Облік діяльності тур агента. Рекомендовані джерела [6, 7, 27, 31]	4
Разом за 7 семестр 32 години практичних		
Всього з дисципліни 32 години практичних		

**Перелік практичних (семінарських) занять
дисципліни «Облік у галузях економіки»
(для студентів денної форми навчання)**

Номер лекції	Перелік змістових модулів, тем лекцій, їх анотації	Кількість годин
Модуль 1. Бухгалтерський облік в галузях сфери матеріального виробництва		
Змістовий модуль 1. Облік у будівельному виробництві		
1	<p>Облік у будівельному виробництві Характеристика галузі та особливості обліку. Облік витрат будівельних організацій. Визнання доходів і витрат за період виконання будівельного контракту. Облік доходів будівельних організацій та розрахунків із замовниками. Рекомендовані джерела [1, 2, 7, 10, 11, 12, 16, 19, 21, 24]</p>	1
Змістовий модуль 2. Облік у сільському господарстві		
2	<p>Облік у сільському господарстві Особливості бухгалтерського обліку у сільськогосподарському виробництві. Облік тварин на вирощуванні та відгодівлі (поточних біологічних активів тваринництва). Облік витрат на виробництво і калькулювання собівартості продукції рослинництва. Облік витрат на виробництво і калькулювання собівартості продукції тваринництва. Облік витрат з формування основного стада, закладання і вирощування багаторічних насаджень. Облік витрат і виходу продукції підсобних промислових виробництв. Облік витрат і калькулювання собівартості робіт (послуг) допоміжних виробництв. Облік у ремонтних виробництвах. Облік витрат і роботи автомобільного транспорту. Облік витрат енергетичних виробництв (господарств) та водопостачання. Облік витрат на утримання робочої худоби. Облік витрат на утримання і експлуатацію машинно-тракторного парку. Облік готової продукції та її реалізації. Облік фіксованого сільськогосподарського податку Рекомендовані джерела [1, 4, 6, 11, 13, 14, 19, 29]</p>	1
Змістовий модуль 3. Облік на підприємствах торгівлі		
3	<p>Облік на підприємствах торгівлі Характеристика галузі та особливості обліку в торгівлі. Облік надходження товарів та їх зберігання. Облік витрат обігу. Облік реалізації товарів в оптовій торгівлі. Облік реалізації товарів у роздрібній торгівлі. Особливості обліку тари. Рекомендовані джерела [6, 11, 15, 19, 28, 31]</p>	1
Змістовий модуль 4. Облік на автотранспортних підприємствах		
4	<p>Облік на автотранспортних підприємствах Галузеві особливості, що впливають на організацію обліку. Облік наявності та руху автотранспортних засобів. Облік запасних частин та автомобільних шин. Облік паливно-мастильних матеріалів. Облік витрат і калькулювання собівартості автотранспортних послуг. Облік витрат на експлуатацію, ремонт і технічне обслуговування автомобілів. Об'єкти й загальна методика обліку витрат. Облік витрат за економічними елементами. Облік виробничих витрат за статтями калькуляції. Зведений облік витрат і калькулювання собівартості автотранспортних послуг. Облік обсягу автотранспортних послуг і виконаних робіт та їх реалізації. Рекомендовані джерела [1, 4, 6, 17, 19, 22, 23, 25, 26]</p>	1

Модуль 2. Бухгалтерський облік в галузях невиробничої сфери		
Змістовий модуль 5. Облік у громадському харчуванні		
5	Облік у громадському харчуванні Організаційно-правові основи бухгалтерського обліку в громадському харчуванні. Облік придбання сировини та товарів і виробництва готової продукції. Облік відпуску готової продукції з виробництва в реалізацію. Рекомендовані джерела [3, 6, 8, 15, 28, 31]	0,5
Змістовий модуль 6. Облік на підприємствах житлово-комунального господарства		
6	Облік на підприємствах житлово-комунального господарства Класифікація витрат підприємств житлово-комунального господарства у бухгалтерському обліку. Планування та калькулювання собівартості житлово-комунальних послуг. Облік активів та власного капіталу підприємств житлово-комунального господарства. Облік і калькулювання собівартості робіт (послуг) підприємств житлово-комунального господарства. Облік витрат та доходів житлово-комунального господарства Рекомендовані джерела [4, 6, 9, 19, 31]	0,5
Змістовий модуль 7. Облік на малих підприємствах		
7	Облік на малих підприємствах Особливості організаційно-правової діяльності малих підприємств. Основи бухгалтерського обліку на малому підприємстві. Проста форма обліку. Спрощена форма обліку. Фінансова звітність малих підприємств Рекомендовані джерела [3, 5, 18, 27, 28, 30]	0,5
Змістовий модуль 8. Облік у туристичній діяльності		
8	Облік у туристичній діяльності Характеристика туристичної діяльності. Документальне оформлення туристичних послуг. Особливості обліку туристичної діяльності. Облік туристичної діяльності. Облік діяльності туроператора. Облік діяльності тур агента. Рекомендовані джерела [6, 7, 27, 31]	0,5
Разом за 7 семестр 6 годин практичних		
Всього з дисципліни 6 годин практичних		

ТЕМА 1. ОБЛІК У БУДІВЕЛЬНОМУ ВИРОБНИЦТВІ

План практичного заняття № 1-2

1. Характеристика галузі та особливості обліку.
2. Облік витрат будівельних організацій.
3. Визнання доходів і витрат за період виконання будівельного контракту.
4. Облік доходів будівельних організацій та розрахунків із замовниками.

Питання для контролю знань:

1. Яким нормативним документом регламентується облік витрат на виробництво в будівництві?
2. Які основні завдання обліку витрат на виробництво будівельних підприємств?
3. За якими ознаками класифікують витрати виробництва?
4. Які витрати виділяються при їх групуванні за економічними елементами?
5. Які витрати не включають до собівартості будівельних робіт?
6. Які об'єкти калькулювання можуть бути на будівельних підприємствах?
7. Що є калькуляційною одиницею в будівництві?
8. Яке призначення кошторису?
9. Які види калькуляцій використовують в будівництві?
10. В чому полягають відмінності між кошторисною та плановою собівартістю?
11. Які методи обліку витрат використовуються на будівельних підприємствах?
12. Який метод обліку витрат на проведення будівельних робіт є найбільш раціональним? Від яких факторів залежить вибір методу обліку?
13. Яка номенклатура витрат на утримання та експлуатацію будівельних машин і механізмів?
14. Яким чином здійснюється розподіл витрат на утримання та експлуатацію будівельної техніки?
15. В яких первинних документах відображаються витрати на експлуатацію будівельних машин і механізмів?
16. Які договори можуть укладатися при здійсненні капітального будівництва?
17. В яких випадках може змінюватися договірна ціна та переглядатися строки виконання будівельно-монтажних робіт?
18. З чого складається дохід будівельного підприємства?
19. Як і за яких умов визначається дохід від реалізації будівельних робіт?
20. Як визначається прибуток від звичайної діяльності будівельних підприємств? Який порядок його розподілу?

ЗАДАЧІ

Задача 1

Будівельне об'єднання “Промбуд” з метою забезпечення власними будівельними матеріалами придбало комплекс для виготовлення цегли будівельної, вартість якого складає 97000 грн., в т.ч. ПДВ. Монтаж здійснювався приватним будівельним підприємством “СІТ-Професіонал”. За послуги по монтажу комплексу сплачено з поточного рахунку 1300 грн., в т.ч. ПДВ. Для монтажу використано будівельні матеріали, що є власністю “Промбуд” на суму 300 грн.

Вказати кореспонденцію рахунків та первинні документи, визначити необхідні суми.

Задача 2

На будівельному підприємстві ТзОВ “Сегмент” проведено плановий ремонт понижуючого трансформатора ТСЗИ2.5–36В господарським способом. Для проведення ремонту відпущено матеріали – 3000 грн., використано запасні частини – 1000 грн.,

нарахована заробітна плата робітникам, які проводили ремонт – 900 грн., проведено відрахування на соціальні заходи згідно з чинним законодавством (ЄСВ -22%).

Вказати кореспонденцію рахунків та первинні документи, визначити необхідні суми.

Задача 3

На склад будівельного підприємства “Будавтотранс” оприбутковано від ПАТ “Техпостач” цемент ПЦ-400 в мішках (вага 1 мішка – 50 кг, ціна – 180 грн., в т.ч. ПДВ) – 120 мішків. За перевезення цементу сплачено автотранспортному підприємству “КВТ” 600 грн., в т.ч. ПДВ. Нарахована заробітна плата робітникам за розвантаження цементу – 600 грн., проведено відрахування на соціальні заходи згідно з чинним законодавством. Перераховано кошти з поточного рахунку в погашення заборгованості перед ПАТ “Техпостач”.

Вказати кореспонденцію рахунків та первинні документи, визначити необхідні суми.

Задача 4

У зв’язку з завершенням терміну оренди складського приміщення ПАТ “Будкомплект” реалізує будівельні матеріали: цеглу будівельну М-150. Облікова ціна 1 тис.шт. – 2000 грн. Продажна вартість – 240 грн. (крім того ПДВ). Відвантажено ПАТ “Олімпія” 10 тис.шт. цешли. Нарахована заробітна плата робітникам за навантаження цегли – 1000 грн., проведено відрахування на соціальні заходи згідно з чинним законодавством.

Вказати кореспонденцію рахунків та первинні документи, визначити необхідні суми.

Задача 5

Акцептовано рахунок ПрАТ “Технокомплект” за прийнятий вібростенд ВБ-20В на суму 14400 грн., в т.ч. ПДВ. З підзвітних сум сплачено за перевезення об’єкту 240 грн., в т.ч. ПДВ. Відпущено матеріалів для здійснення монтажу на суму 3000 грн. Нарахована заробітна плата за монтаж обладнання – 800 грн., проведено відрахування на соціальні заходи згідно чинного законодавства.

Вказати кореспонденцію рахунків та первинні документи, визначити необхідні суми.

Задача 6

ПП „Гарант” уклало договір підряду з ТОВ „Олімп” для виконання будівельно-монтажних робіт (встановлення металевих конструкцій та застосування тераси). Вартість будівельно-монтажних робіт (БМР) згідно договору становить 48000грн., в.т.ч. ПДВ. Для виконання БМР ТОВ „Олімп” відпущено основних матеріалів на суму 8000грн., металевих конструкцій на суму 16000грн. Нараховано заробітну плату робітникам за встановлення конструкцій та застосування тераси в розмірі 5500грн. та інженеру-проектанту – 3000грн.. Відображено відрахування на соціальні заходи із заробітної плати працівників згідно чинного законодавства. Під час встановлення скла було виявлено брак на суму 2000грн.. Після завершення БМР ТОВ „Олімп” виставило рахунок ПП „Гарант”.

Вказати кореспонденцію рахунків та первинні документи, визначити необхідні суми.

Задача 7

Акцептовано рахунок ПАТ “Будсофт” за здійснення реконструкції цехового приміщення ТзОВ “Сократ” на суму 74000 грн., в т.ч. ПДВ. Для здійснення робіт використано власні будівельні матеріали на суму 18000 грн.

Вказати кореспонденцію рахунків та первинні документи, визначити необхідні суми.

Задача 8

ПАТ” Трансбуд” уклало договір підряду з ТзОВ “корсар” на будівництво складського приміщення. Нормативний термін будівництва – 7 місяців. Для зберігання спецодягу та інвентарю було споруджено тимчасову будівлю. На будівництво відпущено матеріалів на суму 30000 грн., нарахована заробітна плата 15000 грн., проведено відрахування на соціальні

заходи згідно з чинним законодавством. Вартість послуг наданих допоміжним виробництвом – 900 грн.

Вказати кореспонденцію рахунків та первинні документи, визначити необхідні суми.

Задача 9

Постачальником ПАТ “Промтех” пред’явлено рахунок за сировину в сумі 2475грн. разом з ПДВ. При прийманні вантажу виявлено нестачу за цінами придбання в сумі 400 грн.

Вказати кореспонденцію рахунків та первинні документи, визначити необхідні суми.

Задача 10

На будівельне підприємство “Будсервіс” надійшли супровідні документи від ТзОВ “Оранта” за будівельні матеріали на суму 36000 грн., в т.ч. ПДВ. Поставка проведена без передоплати. При прийманні матеріалів виявлена нестача на суму 5400 грн., в т.ч. ПДВ. Причиною нестачі став природний убуток матеріалів при їх транспортуванні.

Вказати кореспонденцію рахунків та первинні документи, визначити необхідні суми.

Задача 11

Розподілити витрати на утримання та експлуатацію обладнання. Відобразити операції на рахунках бухгалтерського обліку.

Дані для виконання:

Відомість розподілу витрат на утримання та експлуатацію обладнання

Вироби	Кількість виготовленої продукції, од.	Кошторисна ставка витрат на одиницю продукції, грн.	Нормативні витрати на експлуатацію обладнання за нормами, грн.	Фактичні витрати, грн.
А	2000	60	?	?
Б	3400	100	?	?
Разом	х	х	?	32000

Задача 12

Вказати кореспонденцію рахунків та первинні документи на підставі наведених господарських операцій.

1. Витрачено матеріали на потреби допоміжного виробництва.
2. Розподілено та списано витрати на експлуатацію будівельних машин і механізмів на собівартість об’єктів основного виробництва.
3. Нараховано заробітну плату робітникам допоміжного виробництва.
4. Нараховано заробітну плату робітникам, зайнятим експлуатацією будівельних машин і механізмів підприємства.
5. Нараховано знос будівельних машин і механізмів.
6. Передано зі складу в цех запасні частини на експлуатацію будівельних машин і механізмів.
7. Оплачено з підзвітних сум витрати на експлуатацію будівельних машин і механізмів.
8. Списано суму нестач, виявлених в незавершеному основному виробництві за звітний період.
9. Віднесено на винних осіб частину витрат по експлуатації машин і механізмів.
10. Здійснено відрахування на соціальні заходи на випадок безробіття від заробітної плати керівника підприємства.
11. Надано дочірнім підприємствам послуги загальновиробничого характеру.
12. Здано в експлуатацію об’єкт будівництва (відображено дохід будівельного підприємства).
13. Списано виробничі запаси на загальновиробничі потреби.

14. Списано вартість витраченого палива на витрати по виправленню браку.

Задача 13

Вказати кореспонденцію рахунків та первинні документи. Визначити необхідні суми на підставі наведеного реєстру господарських операцій ТзОВ “Будівельні послуги”.

Дані для виконання:

ТзОВ “Будівельні послуги” здійснює для власних потреб будівництво магазину для продажу будівельних матеріалів (господарський спосіб будівництва).

Реєстр господарських операцій ТзОВ “Будівельні послуги” за квітень 20__р.

Дата	Зміст господарської операції	Сума, грн..
02.04	Перераховано кошти на рахунок в банку на капітальні вкладення	100000
03.04	Акцептовано рахунок ПП “Віра” за будівельні матеріали, що надійшли, в т.ч. ПДВ	1600
05.04	Акцептовано рахунок автотранспортного підприємства за доставку будівельних матеріалів на місце будівництва, в т.ч. ПДВ	180
07.04	Витрачено будівельні матеріали на спорудження магазину	5200
08.04	Відображено заборгованість перед проектно-конструкторським бюро за проектно-кошторисну документацію, надану для потреб будівництва, в т.ч. ПДВ	160
10.04	Надано послуги стороннім підприємствам по забезпеченню будівельного майданчика електроенергією, в т.ч. ПДВ	250
12.04	Оплачено послуги стороннього підприємства за електроенергію, використану для потреб будівництва, за рахунок коштів на капітальні вкладення	?
14.04	Оплачено рахунок проектно-конструкторського бюро за проектно-кошторисну документацію, надану для потреб будівництва, за рахунок коштів на капітальні вкладення	?
15.04	Нараховано заробітну плату робітникам будівництва	6000
16.04	Проведено відрахування на соціальні заходи згідно з чинним законодавством	?
17.04	Оплачено рахунок ПП “Віра” за рахунок коштів на капітальні вкладення	?
18.04	Оплачено рахунок автотранспортного підприємства за рахунок коштів на капітальні вкладення	?
20.04	Введено в експлуатацію завершений об’єкт (магазин)	?

Задача 14

Вказати кореспонденцію рахунків та первинні документи. Визначити необхідні суми на підставі наведеного реєстру господарських операцій ПП “Будкомплект”.

Дані для виконання:

ПП “Будкомплект” уклало договір підряду на будівництво офісу з ПП “Дельта”. ПП “Будкомплект” виступає генпідрядником, будівельні роботи виконуються за звичайним контрактом.

Реєстр господарських операцій ПП “Будкомплект” за лютий ц.р.

Дата	Зміст господарських операцій	Сума, грн..
04.02	Отримано аванс від замовника ПП “Дельта”	64000
08.02	Придбано будівельні матеріали (без ПДВ)	56000
09.02	Списано будівельні матеріали на будівництво	?
12.02	Нараховано заробітну плату робітникам, що зайняті спорудженням об’єкту будівництва (офісу)	34000
12.02	Проведено відрахування на соціальні заходи від суми заробітної плати	?

	робітників, що зайняті спорудженням офісу, згідно з чинним законодавством	
14.02	Відображено вартість виконаних будівельних робіт з ПДВ	126000
15.02	Здійснено залік авансу, одержаного від замовника ПП “Дельта”	64000
16.02	Передано замовнику об’єкт будівництва	?
17.02	Визначений фінансовий результат від здачі будівельних робіт	?
19.02	Відображено вартість виконаних робіт за етап будівництва, що має самостійне значення, в т.ч. ПДВ	34000
20.02	Списано фактичні витрати по переданих замовнику етапах будівництва	20000
21.02	Отримано аванс від замовника на здійснення етапу будівництва	34000
22.02	Прийнято за актом закінчений етап будівництва	34000
24.02	Відображено залік авансу, одержаного від замовника	?
25.02	Визначено фінансовий результат від реалізації будівельних робіт	?

Задача 15

Знайти загальну суму витрат періоду і витрат, які включаються у собівартість продукції. Скласти кореспонденцію рахунків. Вказати первинні документи.

Дані для виконання:

Інформація про господарську діяльність будівельного підприємства в лютому ц.р., грн.

Сума коштів, перерахованих постачальникам за одержані матеріальні цінності – 90000грн.;

Сума нарахованої заробітної плати за місяць – 70000грн.;

Сума виданої заробітної плати робітникам у звітному місяці – 60000грн.;

Сума амортизаційних відрахувань по будівельній техніці – 3000 грн.;

Попередня оплата орендарю за оренду приміщення під офіс – 4000 грн.;

Вартість використаних матеріалів на будівництво об’єктів – 80000 грн.;

Плата банку за обслуговування в ньому – 500 грн.

Вартість закуплених канцтоварів – 120 грн.;

в т.ч. ПДВ – ? грн.;

Вартість списаних канцтоварів на адміністративні потреби – 90 грн.;

Сума нарахованої орендної плати за користування офісом за місяць – 1200 грн.;

в т.ч. ПДВ – ? грн.;

Витрати на рекламу – 1800 грн.;

в т.ч. ПДВ – ? грн.;

Заробітна плата адміністрації будівельного підприємства – 2000 грн.;

Відрахування на соціальні заходи – ? грн..

Задача 16

Визначити суму витрат операційної діяльності за економічними елементами. Скласти бухгалтерські проводки.

Дані для виконання:

№ оп.	Зміст господарської операції	Сума, грн.
1	Нараховано плату за розрахункове обслуговування банком	500
2	Нараховано зарплату адміністрації і службовцям будівельного підприємства	1200
3	Нараховано оплату збору за реєстрацію будівельного підприємства в органах державної виконавчої влади	100
4	Використано матеріали на будівельно-монтажні роботи	38000
5	Нараховано зарплату робітникам за розвантаження будматеріалів на приоб’єктному складі	200
6	Нараховано зарплату робітникам за виконання будівельно-монтажних	4000

	робіт	
7	Проведено відрахування на соцзаходи	?
8	Нараховано телефонній станції за встановлення телефону	2000
9	Нараховано плату телефонній станції за телефонні переговори	200
10	Нараховано амортизацію будівельних машин	400

Задача 17

Будівельне управління уклало договір підряду на будівництво промислового об'єкта. Нормативний термін будівництва об'єкта – 7 місяців. У перший місяць будівництва була споруджена сторожова будка, яка спочатку служила також конторою і коморою. Вартість будки – 7800грн. Від розбирання будки передбачається отримати матеріали на суму 300грн.

Скласти бухгалтерські проводки по оприбуткуванню тимчасової споруди та нарахуванню зносу.

Задача 18

ПП „Дока” уклало договір підряду на будівництво офісу з ПП „Промбуд”. ПП „Дока” виступає замовником будівельних робіт.

Реєстр господарських операцій ПП „Дока” за червень ц.р.

№ оп.	Зміст господарської операції	Сума, грн.
1	Перераховано аванс підряднику	64000
2	Придбано устаткування, яке підлягає монтажу	1400
3	Передано підряднику ПП „Промбуд” устаткування, яке підлягає монтажу, та введено в експлуатацію на об'єкті будівництва	?
4	Прийнято виконані підрядником роботи згідно акту виконаних робіт, в т.ч. ПДВ	126000
5	Введено споруджений об'єкт в експлуатацію	127400

Задача 19

Вказати кореспонденцію рахунків та первинні документи. Визначити необхідні суми на підставі наведеного реєстру господарських операцій ПП „Монтажник”.

Дані для виконання:

ПП „Монтажник” здійснює для власних потреб будівництво додаткового цеху (господарський спосіб будівництва)

Реєстр господарських операцій ПП „Монтажник” за квітень ц.р.

Дата	Зміст господарських операцій	Сума, грн..
01.04	Перераховано кошти на спеціальний рахунок у банку на капітальні вкладення	90000
02.04	Відображено надходження будівельних матеріалів для будівництва цеху від ПП „Будівельні матеріали”	24000
04.04	Акцептовано рахунок АТП №12 за надані для потреб будівництва вантажні автомобілі та крани, в т.ч. ПДВ	2400
06.04	Відображено заборгованість перед проектно-конструкторським бюро за проектно-кошторисну документацію, надану для потреб будівництва, в т.ч. ПДВ	660
09.04	Акцептовано рахунок Тернопількомуненерго за електроенергію, надану для потреб будівництва, в т.ч. ПДВ	840
10.04	Погашено з спеціального рахунку заборгованість перед ПП „Будівельні матеріали” за будівельні матеріали, використані для будівництва цеху	20000
11.04	Погашено заборгованість перед АТП №12 за надані для потреб будівництва вантажні автомобілі та крани	?

12.04	Перераховано зі спеціального рахунку проектно-конструкторському бюро за проектно-кошторисну документацію, надану для потреб будівництва	?
13.04	Нараховано заробітну плату робітникам будівництва	25000
13.04	Проведено відрахування на соціальні заходи із суми заробітної плати робітників будівництва згідно з чинним законодавством	?
16.04	Погашено заборгованість перед Тернопількомуненерго за послуги, надані для потреб будівництва за рахунок коштів на капітальні вкладення	?
17.04	Перераховано Державному будівельному контролю за надання дозволу на будівництво цеху за рахунок коштів на капітальні вкладення	460
18.04	Списано витрати по закінченому об'єкті (приміщення цеху)	?
19.04	Введено в експлуатацію закінчений об'єкт (приміщення цеху)	?

Задача 20

Знайти загальну суму витрат операційної діяльності за економічними елементами та собівартість продукції за статтями калькуляції, фінансовий результат від всіх видів діяльності та чистий прибуток звітного періоду. Вказати первинні документи. Скласти кореспонденцію рахунків.

Дані для виконання:

Інформація про господарську діяльність будівельного підприємства в лютому ц.р., грн.

Зарплата робітників за виконання будівельно-монтажних робіт – 19000 грн.;

Зарплата адміністрації – 7000грн.

Зарплата машиністів, які обслуговують будівельну техніку – 900грн.;

Відрахування на соціальні заходи – ? грн.;

Вартість матеріалів, використаних на будівельно-монтажні роботи – 40000грн.;

Затрати на ліцензування для ведення господарської діяльності – 100грн.;

Затрати на аудит річної звітності з ПДВ – 600грн.;

Орендна плата за користування будівельною технікою разом з ПДВ – 720грн.;

Витрати на охорону будівельних майданчиків – 200грн.;

Затрати на оплату виробничим комбінатам послуг за підвищення кваліфікації машиністів баштових кранів – 360грн. з ПДВ

Витрати на утримання вищої організації – 1000грн.;

Плата за страхування майна підприємства – 1000грн.;

Одержано штрафи від постачальників – 800грн.;

Рахунок замовникам за виконані будівельно-монтажні роботи – 150000грн., в т.ч. ПДВ;

Виручка від здачі будівельної продукції, що надійшла на поточний рахунок в банку від замовників – 150000грн..

ТЕМА 2. ОБЛІК У СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ

План практичного заняття №3-4:

1. Особливості бухгалтерського обліку у сільськогосподарському виробництві.
2. Облік тварин на вирощуванні та відгодівлі (поточних біологічних активів тваринництва).
3. Облік витрат на виробництво і калькулювання собівартості продукції рослинництва.

4. Облік витрат на виробництво і калькулювання собівартості продукції тваринництва.
5. Облік витрат з формування основного стада, закладання і вирощування багаторічних насаджень.
6. Облік витрат і виходу продукції підсобних промислових виробництв.
  - 6.1. Облік витрат і калькулювання собівартості робіт (послуг) допоміжних виробництв.
    - 6.2. Облік у ремонтних виробництвах.
    - 6.3. Облік витрат і роботи автомобільного транспорту.
    - 6.4. Облік витрат енергетичних виробництв (господарств) та водопостачання.
    - 6.5. Облік витрат на утримання робочої худоби.
  7. Облік витрат на утримання і експлуатацію машинно-тракторного парку.
  8. Облік готової продукції та її реалізації.
  9. Облік фіксованого сільськогосподарського податку

Питання для перевірки знань:

1. Виділіть найбільш характерні особливості, властиві для сільського господарства. Який вплив вони мають на організацію бухгалтерського обліку?
2. Що таке витрати машинно-тракторного парку, які завдання їх обліку?
3. Яким чином здійснюється облік витрат та виконаних робіт машинно-тракторного парку?
4. Як визначається фактична собівартість транспортних робіт тракторного парку?
5. Економічний зміст витрат на організацію виробництва і управління.
6. Облік і розподіл загальновиробничих витрат.
7. Облік адміністративних витрат.
8. Класифікація витрат на виробництво сільськогосподарської продукції.
9. Облік витрат на виробництво продукції рослинництва.
10. Калькуляція собівартості продукції рослинництва.
11. Порядок корегування калькуляційної різниці.
12. Порядок обліку витрат і визначення валового збору зерна, побічної продукції та її собівартість.
13. Облік витрат і виходу продукції тваринництва.
13. Калькуляція собівартості продукції тваринництва.
14. Облік надходження сільськогосподарської продукції за її видами.
15. Облік руху готової сільськогосподарської продукціїна складі та в бухгалтерії.

ЗАДАЧІ

Задача 1

В фермерському господарстві “Прогрес” протягом звітного періоду в ремонтній майстерні здійснено капітальний ремонт трактора Т –75 № 25. В результаті здійснено такі витрати: витрати на оплату праці – 18000 грн., відрахування на соціальні заходи – ? грн., сировина і матеріали – 9800 грн., роботи і послуги – 5500 грн., витрати на утримання основних засобів (витрачено паливо-мастильні матеріали) – 2500 грн., амортизація – 999 грн., інші витрати – 1050 грн., витрати на управління – 6330 грн. Трактор відремонтовано і по акту здано в експлуатацію.

Списати понесені витрати, написати проводки і вказати виправдні документи. Визначити фактичну собівартість ремонту за умови, що вартість заміненних відпрацьованих запасних частин становить 2250 грн.

Задача 2

В фермерському господарстві “Пролісок” протягом звітного періоду утримувалось 20 коней. В результаті здійснено такі витрати: витрати на оплату праці – 111370 грн., відрахування на соціальні заходи – ? грн., засоби захисту тварин - 60200 грн., корми – 22060 грн., роботи і послуги – 15050 грн., витрати на утримання основних засобів (витрачено паливо-мастильні матеріали) – 2750 грн., амортизація – 2834 грн., інші витрати – 6120 грн., витрати на управління – 8020 грн. Кіньми протягом звітного періоду відпрацьовано 6200 робочих коне-днів. У т.ч. для рослинництва – 40 %, для тваринництва – 40 %, реалізовано у вигляді наданих послуг – 15 %, для самообслуговування – 5 %. Від кожного робочого коня отримано по 5 т гною. Планово-розрахункові витрати на прибирання і транспортування гною склали 5200 грн.

Списати понесені витрати, написати проводки і вказати виправдні документи. Визначити фактичну собівартість одного робочого коне-дня і оприбуткувати послуги живої тяглової сили.

Задача 3

В агрофірмі ім. М.Грушевського протягом звітного періоду утримувалось 30 коней. В результаті здійснено такі витрати: витрати на оплату праці – 236250 грн., відрахування на соціальні заходи – 85050 грн., засоби захисту тварин - 47250 грн., корми – 135000 грн., роботи і послуги – 8750 грн., витрати на утримання основних засобів (витрачено паливо-мастильні матеріали) – 8750 грн., амортизація – 2730 грн., інші витрати – 17005 грн., витрати на управління – 30085 грн. Кожен робочий кінь відпрацював у році 350 днів. Крім того від кожної голови отримано по 5 т гною. Планово-розрахункові витрати на прибирання і транспортування гною склали 17710 грн. Списати понесені витрати, написати проводки і вказати виправдні документи. Визначити фактичну собівартість одного робочого коне-дня і списати послуги на рослинництво – 30 %, на тваринництво – 50 % і для мешканців села – 20 %.

Задача 4

В агрофірмі “Поділля” на площі 80 га вирощено овес. Від урожаю одержано 2050 ц зерна і 1820 ц соломи. В результаті доочищення і сушіння із 2050 ц зерна одержано 1600 ц товарного зерна і 400 ц зернових відходів із вмістом зерна 30 %. В процесі вирощування здійснено такі витрати: витрати на оплату праці – 128460 грн., відрахування на соціальні заходи – ? грн., насіння - 61500 грн., добрива – 19760 грн., засоби захисту рослин – 12000 грн., роботи і послуги – 12600 грн., витрати на утримання основних засобів (витрачено паливо-мастильні матеріали) – 18564 грн., амортизація – 3100 грн., інші витрати – 4700 грн., витрати на управління – 24000 грн. Планово-розрахункові витрати на скиртування соломи – 25200 грн.

Списати бухгалтерськими проводками понесені витрати на вирощування вівса і вказати виправдні документи. Визначити собівартість виробленої продукції. Оприбуткувати від урожаю зерно, солому і зернові відходи.

Задача 5

В агрофірмі “Мрія” на площі 200 га вирощено озиму пшеницю. Від урожаю одержано 7000 ц зерна і 7400 ц соломи. В результаті доочищення і сушіння із 7000 ц зерна одержано 6500 ц товарного зерна і 500 ц зернових відходів із вмістом зерна 40 %. В процесі вирощування здійснено такі витрати: витрати на оплату праці – 444200 грн., відрахування на соціальні заходи – ? грн., насіння - 180000 грн., добрива – 80000 грн., засоби захисту рослин – 24000 грн., роботи і послуги – 24100 грн., витрати на утримання основних засобів (витрачено паливо-мастильні матеріали) – 294800 грн., амортизація – 80510 грн., інші витрати – 5000 грн., витрати на управління – 7200 грн. Планово-розрахункові витрати на скиртування соломи – 81000 грн.

Списати бухгалтерськими проводками понесені витрати на вирощування озимої пшениці і вказати виправдні документи. Визначити собівартість вирощеної продукції. Оприбуткувати від урожаю зерно, солому і зернові відходи.

Задача 6

В агрофірмі “Промінь” на площі 100 га вирощено цукрові буряки. Від урожаю одержано 7400 ц коренів (із забрудненістю 6 %) і 32000 ц гички. В процесі вирощування здійснено такі витрати: витрати на оплату праці – 610000 грн., відрахування на соціальні заходи – ?, насіння - 416000 грн., добрива – 276000 грн., засоби захисту рослин – 40000 грн., роботи і послуги – 60000 грн., витрати на утримання основних засобів (витрачено паливо-мастильні матеріали) – 32000 грн., амортизація – 10000 грн., інші витрати – 6000 грн., витрати на управління – 34000 грн. Планово-розрахункові витрати на збирання гички склали 48000 грн.

Списати бухгалтерськими проводками понесені витрати на вирощування цукрових буряків і вказати виправдні документи. Визначити собівартість вирощеної продукції. Оприбуткувати від урожаю цукрові буряки і гичку.

Задача 7

В агрофірмі “Збруч” на площі 16 га вирощено овочі відкритого ґрунту. Від урожаю одержано капусти – 1350 ц, столових буряків – 400 ц, моркви – 1350 ц, петрушки – 150 ц, огірків – 800 ц. В процесі вирощування здійснено такі витрати: витрати на оплату праці – 42500 грн., відрахування на соціальні заходи – ? грн., насіння - 21300 грн., добрива – 15400 грн., засоби захисту рослин – 20100 грн., роботи і послуги – 10200 грн., витрати на утримання основних засобів (витрачено паливо-мастильні матеріали) – 6525 грн., амортизація – 1500 грн., інші витрати – 2400 грн., витрати на управління – 14200 грн.

Списати бухгалтерськими проводками понесені витрати на вирощування овочів відкритого ґрунту і вказати виправдні документи. Визначити собівартість вирощеної продукції.

Задача 8

В фермерському господарстві “Пролісок” протягом звітного періоду утримувалось 200 дійних корів. В результаті вирощування і догляду від кожної корови одержано по 2800 кг молока. Від усіх корів одержано 186 телят, від кожної корови одержано по 7 т гною, який внесено від оранку. По догляду за коровами протягом року здійснено такі витрати: витрати на оплату праці – 80000 грн., відрахування на соціальні заходи – ? грн., засоби захисту тварин - 22000 грн., корми – 34410 грн., роботи і послуги – 9000 грн., витрати на утримання основних засобів (витрачено паливо-мастильні матеріали) – 16000 грн., амортизація – 6000 грн., інші витрати – 1450 грн., витрати на управління – 19500 грн. Планово-розрахункові витрати на прибирання і транспортування гною склали 27200 грн. Витрати розподіляються: 90% – на приплід, 10% – на молоко.

Списати понесені витрати на утримання дійного стаду корів, написати проводки і вказати виправдні документи. Визначити фактичну собівартість продукції.

Задача 9

Оприбутковано продукції за звітний період: молока – 5000 ц за плановою собівартістю 1 ц молока 80 грн. на суму ? грн; приплоду телят 200 голів за плановою собівартістю 60 кормо-днів утримання корів на суму 180000 грн; побічної продукції – 77000 грн..

Витрати на утримання основного стада становили 657000 грн. Кількість кормо-днів утримання корів 73000.

Визначити фактичну собівартість продукції молочного скотарства та оприбуткувати її.

Задача 10

На початок звітнього періоду в господарстві залишилось 745 голів великої рогатої худоби, живою масою 745ц і вартістю 189713грн. За звітний період надійшло: 510 голів приплоду масою 112кг, вартістю 71799грн.; куплено в інших господарствах – 50 голів, масою 50ц, вартістю 10000грн.

За звітний період вибуло: реалізовано 244 голови, масою 535ц, забито на м'ясо – 50 голів живою масою 50ц; загинуло з вини господарства – 16 голів живою масою 8ц.

Залишилось на кінець року 995 голів, живою масою 750ц.

Витрати на вирощування і відгодівлю великої рогатої худоби за звітний період склали 338518грн., з них віднесено на гній 1200грн.

Визначити приріст живої маси тварин. Розрахувати фактичну собівартість 1ц живої маси молодняка великої рогатої худоби і тварин на відгодівлі.

Задача 11

Валовий збір зерна озимої пшениці з площі 1100 га у бункерній вазі склав 36000 ц. Планова собівартість 1 ц зерна озимої пшениці склав – 11 грн. Загальні фактичні витрати на вирощування, збирання і доробку основної, супутньої і побічної продукції озимої пшениці склали – 350 000 грн. Установлена загибель пасивів від стихійного лиха на площі 80 га в сумі фактичних затрат – 18500 грн. Допущене псування пасивів приватною особою на площі 0,3 га, що за балансовою вартістю становить – 102 грн. Після доробки і сушки зерна отримані зернові відходи в кількості 4000 ц, які за даними лабораторного аналізу, містять 38% повноцінного зерна; не використовувані відходи та усихання – у кількості 930 ц. Закладено до насінневого фонду – 2500 ц зерна пшениці озимої і реалізовано 20000 ц. Крім того отримано 39000 ц. соломи. Фактичні витрати на збирання, транспортування і скиртування соломи склали – 12000 грн.

Визначити собівартість 1 ц зерна, зерновідходів, соломи озимої пшениці.

Задача 12

Фактичні витрати на вирощування і зберігання кукурудзи на силос і зелений корм склали – 110 000 грн. Вихід зеленої маси 62000 ц, в т.ч. використано на виробництво силосу 51500 ц, згодовано тваринам – 10500 ц. Інші витрати на солосування зеленої маси становили – 16200 грн. Через 19 днів (після ферментації зеленої маси) по закінченні силосування зеленої маси кукурудзи комісія визначила вагу силосу – 41250ц.

Визначити собівартість 1 ц зеленої маси кукурудзи і силосу.

Задача 13

Вказати кореспонденцію рахунків та первинні документи на підставі наведеного реєстру господарських операцій сільськогосподарського підприємства.

Реєстр господарських операцій

№ оп.	Зміст господарських операцій
1.	Оприбутковано приплід: ✓ від продуктивних тварин ✓ від робочих тварин
2.	Оприбутковано молодняк тварин, придбаний від інших підприємств: ✓ вартість тварин ✓ ПДВ
3.	Списані витрати по придбанню молодняка тварин на вирощуванні і відгодівлі: ✓ вартість транспортних послуг сторонніх організацій ✓ ПДВ

	<ul style="list-style-type: none"> ✓ нарахована оплата праці робітникам, які займалися придбанням тварин ✓ відрахування на соціальні заходи ✓ вартість кормів, які зготовлені при транспортуванні ✓ витрати на відрядження
4.	Оприбутковано молодняк тварин, закуплений у громадян: <ul style="list-style-type: none"> ✓ справедлива вартість
5.	Оприбутковано молодняк тварин, придбаний підзвітними особами: <ul style="list-style-type: none"> ✓ вартість придбання ✓ ПДВ
6.	Надійшов молодняк тварин як внесок в статутний капітал підприємства
7.	Надійшов безкоштовно отриманий молодняк тварин від інших підприємств
8.	Поставлені на відгодівлю тварини, вибракувані з основного стада
9.	Переведено молодняк тварин з однієї вікової групи в іншу, від однієї матеріально відповідальної особи до іншої, передача на відгодівлю громадянам
10.	Оприбутковано надлишки тварин, виявлені при проведенні інвентаризації
11.	Надійшов молодняк тварин в рахунок погашення заборгованості по претензіях
12.	Оприбутковано приріст живої маси тварин на вирощуванні і відгодівлі
13.	Відображені в кінці року калькуляційні різниці по приросту живої маси: <ul style="list-style-type: none"> ✓ методом допроводки ✓ методом “червоно сторно” (поясніть, в яких випадках)

Задача 14

Вказати кореспонденцію рахунків та первинні документи на підставі наведених даних.

1. Відображено суми витрат незвершеного виробництва минулого року в поточному році.
2. Відображено списання витрат під посіви різних культур, у тому числі:
  - вартість послуг машинно-тракторного парку
  - вартість внесених мінеральних добрив;
  - вартість насіння;
  - сума нарахованої оплати праці;
  - суми зборів до фондів на соціальні заходи;
  - суми резервів відпусток;
  - вартість загальновиробничих витрат.
3. Відображено оприбуткування зерна в первинній бункерній вазі за плановою собівартістю.
4. Списані невикористані зернові відходи від дробки зерна за плановою собівартістю.
5. Оприбутковані зернові відходи від дробки зерна за плановою собівартістю.
6. Оприбуткована солома від урожаю за фактичною собівартістю.
7. Списана калькуляційна різниця, якщо фактична собівартість зерна вище планової.

Задача 15

Вказати кореспонденцію рахунків та первинні документи на підставі наведених даних.

1. Відображено списання кормів виробництва минулого року за фактичною собівартістю.
2. Списані витрачені ветеринарні медикаменти на лікування тварин.
3. Списані витрати на ремонт устаткування.
4. Списано паливо для виготовлення кормів.
5. Списані запасні частини на ремонт устаткування.
6. Списано послуги вантажного автотранспорту на перевезення кормів.

7. Нарахована оплата праці працівникам тваринництва.
8. Нараховано збори до Фондів на соціальні заходи.
9. Списано загальновиробничі витрати.
10. Оприбуткований приріст живої маси тварин за плановою собівартістю.
11. Оприбутковане молоко від дійного стада корів за плановою собівартістю.
12. Списання або зменшення в кінці року різниці між плановою і фактичною собівартістю:
  - з приросту тварин;
  - з молока від дійного стада.

Задача 16

Вказати кореспонденцію рахунків та первинні документи на підставі наведених даних.

1. Відображене списання сільськогосподарської продукції, яка відпущена на реалізацію:
  - за плановою собівартістю;
  - за ціною реалізації;
  - податкове зобов'язання з ПДВ;
2. Відображена видача сільськогосподарської продукції у вигляді натуральної оплати:
  - за плановою собівартістю;
  - утримання із заробітної плати вартості виданої продукції;
  - податкове зобов'язання з ПДВ;
3. Видана працівникам підприємства продукція у вигляді одноразової допомоги:
  - за собівартістю;
  - відображена сума реалізації за рахунок прибутку;
  - податкове зобов'язання з ПДВ;
4. Списана готова продукція у зв'язку із стихійним лихом.
5. Списана нестача готової продукції (в межах норм природнього убутку).
6. Проведена уцінка готової продукції, що частково втратила свою первинну якість
7. Відображене списання автопослуг, які надані іншим господарствам:
  - за плановою собівартістю;
  - за ціною реалізації;
  - податкове зобов'язання з ПДВ;
8. Оприбутковані надлишки насіння виявлені при інвентаризації.

Задача 17

У звітному році на утримання молочного стада витрачено 201500 грн.. Отримано молока 4030 ц і телят 205 голів, побічної продукції на суму 6100 грн., кількість кормо-днів утримання корів – 69100.

Визначити собівартість 1 кормо-дня, 1 голови приплоду, 1 ц молока.

Задача 18

Валовий збір зерна озимої пшениці в бункерній вазі склав 20000 ц, а врожайність зерна з 1 га – 40 ц. Загальні витрати на вирощування і прибирання склали 177113 грн.. Після очищення і сушки зерна отримані цінні відходи (вміст повноцінного зерна 50%) – 41000 ц, невикорстані відходи і усушка склали 1010 ц. Окрім цього, отримано соломи 10000 ц. Витрати на прибирання, перевезення і скиртування соломи склали 6200 грн..

Визначити собівартість 1 ц зерна, 1 ц зернових відходів, 1 ц соломи.

Задача 19

Вказати кореспонденцію рахунків та первинні документи на підставі наведених даних.

1. Оприбутковано приплід тварин, у тому числі:
  - телят на суму 500грн.;
  - поросят на суму 120 грн.;
  - ягнят на суму 80 грн..
2. Оприбутковано приплід робочої худоби за плановою собівартістю – 400грн.;
3. Оприбутковано приріст живої маси за плановою собівартістю, у тому числі:
  - приріст молодняку ВРХ – 6100 грн.;
  - приріст свиней – 4200 грн.;
  - приріст овець – 900 грн.;
  - приріст птахів – 2800 грн.;
4. Відображений приріст молодняку робочої худоби за плановою собівартістю – 2500 грн.;
5. Оприбутковані надлишки молодняку тварин, виявлених при інвентаризації, у тому числі:
  - молодняку ВРХ – 200 грн.;
  - молодняку свиней – 110 грн.;
  - молодняку овець – 40 грн.;
  - птахи – 15 грн.;
6. Відображено покупку племінного молодняку тварин від інших господарств по фактичній вартості, у тому числі:
  - молодняку ВРХ – 50500 грн.;
  - молодняку свиней – 16000 грн.;
  - молодняку овець – 4200 грн..
7. Відображена покупка молодняку ВРХ у населення для відгодівлі – 16000грн..
8. Відображено надходження тварин, вибракуваних з основного стада для реалізації, відгодівлі і забою по балансовій вартості, у тому числі:
  - корови – 8500 грн.;
  - свиноматки – 6000 грн.;
  - вівці – 5500 грн..

Задача 20

Вказати кореспонденцію рахунків та первинні документи на підставі наведених даних.

1. Переведено тварини до основного стада, у тому числі:
  - молодняк ВРХ – 18500 грн.;
  - свиноматок, що перевіряються – 9500 грн.;
  - молодняк овець – 6700 грн.;
  - молодняк робочих коней – 12000 грн.;
2. Відображено списання на реалізацію різних видів тварин за плановою собівартістю, у тому числі:
  - молодняку ВРХ з відгодівлі – 114000 грн.;
  - молодняку свиней з відгодівлі – 83600 грн.;
  - молодняку овець – 6000 грн.;
  - птахів дорослих – 31000 грн.;
  - кролів дорослих – 3600 грн.;
3. Списано молодняк тварин на забій за плановою собівартістю, у тому числі:
  - молодняку ВРХ:
    - 1) за плановою собівартістю живої ваги – 4500 грн.;
    - 2) за договірною ціною – 5200 грн.;
  - молодняку свиней:
    - 1) за плановою собівартістю живої ваги – 2400 грн.;
    - 2) за договірною ціною – 2800 грн.;

4. Списані тварини, які загинули в результаті стихійного лиха – 4510 грн.;
5. Списана нестача тварин, виявлена в результаті інвентаризації, у тому числі:
  - молодняку ВРХ – 240 грн.;
  - молодняку свиней – 200 грн.;
  - молодняку птиці – 50 грн..

ТЕМА 3. ОБЛІК НА ПІДПРИЄМСТВАХ ТОРГІВЛІ

План практичного заняття № 5-6:

1. Характеристика галузі та особливості обліку в торгівлі.
2. Облік надходження товарів та їх зберігання.
3. Облік витрат обігу.
4. Облік реалізації товарів в оптовій торгівлі.
5. Облік реалізації товарів у роздрібній торгівлі.
6. Особливості обліку тари.

Питання для перевірки знань:

1. Що таке торговельна діяльність? Дайте характеристику оптовій і роздрібній торгівлі.
2. Виділіть найбільш характерні особливості, властиві торговельній діяльності. Який вплив вони мають на організацію бухгалтерського обліку?
3. Які рахунки й субрахунки відображають специфіку торговельної діяльності? Дайте їм коротку характеристику.
4. На підставі яких основних правових документів здійснюється продаж товарів в оптовій торгівлі?
5. Які існують методи організації обліку товарних запасів на оптових підприємствах?
6. В чому полягають основні завдання бухгалтерського обліку на оптових та роздрібних підприємствах?
7. Який порядок документального оформлення надходження та процес продажу товарів?
8. Які існують способи обліку товарів на підприємствах оптової торгівлі в залежності від їх оцінки?
9. За якими цінами ведеться облік реалізації товарів на оптових підприємствах?
10. Як відображається в бухгалтерському обліку процес реалізації товарів в оптовій торгівлі?
11. Що включається в товарообіг роздрібних підприємств?
12. Як організується облік товарів і тари на роздрібних підприємствах?
13. Якими документами оформляється відпуск товарів в дрібнороздрібну мережу?
14. Який порядок застосування ЕККА?
15. На яких рахунках і субрахунках ведеться синтетичний облік товарів і тари на роздрібних підприємствах?
16. Якими нормативними документами регулюється порядок здійснення комісійної торгівлі?
17. Які товари можуть прийматися на комісію? Який порядок документального оформлення прийняття товарів на комісію від фізичних та юридичних осіб?
18. Як в бухгалтерському обліку комісіонер та комітент відображають прийняття (передачу) товарів на комісію?
19. Що розуміють під поняттям „доходи торговельних підприємств”?
20. Назвіть основні умови визнання доходів та витрат торговельних підприємств.
21. Вкажіть особливості обліку доходів та витрат від продажу товарів.

22. За якими методами оцінюється собівартість проданих (реалізованих) товарів і в чому їхня сутність?

23. Яка методика розрахунку середнього відсотка торговельних націнок та собівартості реалізованого товару?

24. Що таке витрати обігу і який їхній склад?

25. Які особливості організації виїзної торгівлі та її документального оформлення?

26. Які види витрат на здійснення виїзної торгівлі несуть торгові підприємства і як вони відображаються на рахунках у бухгалтерському обліку?

ЗАДАЧІ:

Задача 1

Підприємство оптової торгівлі на умовах передоплати за договором купівлі-продажу придбало товар на суму 9000 грн. (ПДВ — 1500 грн.). Крім того, здійснено передоплату автотранспортному підприємству за транспортні послуги з перевезення товару в сумі 240 грн. (ПДВ — 40 грн.). Товар доставлено та оприбутковано на склад.

Відобразити господарські операції в бухгалтерському обліку підприємства оптової торгівлі.

Задача 2

На підприємство оптової торгівлі надійшов товар. Згідно із супровідним документом постачальника — товарно-транспортною накладною — кількість товару становить 100 одиниць, а вартість товару — 24000 грн. (ПДВ — 4000 грн.). Транспортні витрати на доставлення товару, зазначені в документах постачальника, склали 96 грн. (ПДВ — 16 грн.). Наявна податкова накладна постачальника. Оплату за товар здійснено в наступному звітному періоді.

Відобразити господарські операції в бухгалтерському обліку підприємства оптової торгівлі.

Задача 3

За договором купівлі-продажу на банківський рахунок торговельного підприємства надійшла передплата за товар. Договірна вартість товару становить 18000 грн. (ПДВ - 3000 грн.). Облікова вартість відвантаженого товару складає 13500 грн.

Відобразити господарські операції в бухгалтерському обліку.

Задача 4

Підприємством оптової торгівлі відвантажено товар. Договірна вартість відвантаженого товару становить 12000 грн. (ПДВ — 2000 грн.). Облікова вартість відвантаженого товару складає 9000 грн. На банківський рахунок підприємства надійшла оплата за товар.

Відобразити господарські операції в бухгалтерському обліку.

Задача 5

Підприємство оптової торгівлі за договором купівлі-продажу придбало партію шампанського на заводі шампанських вин. Вартість договору становить 6000 грн. (ПДВ — 1000 грн.). У звітному періоді торговельне підприємство продало 3/4 частини придбаного шампанського. Виручка від реалізації склала 7280 грн.

Відобразити господарські операції в бухгалтерському обліку.

Задача 6

У звітному періоді підприємство здійснювало операції з оптової торгівлі та надавало посередницькі послуги. Товари обліковувалися в купівельних цінах. За даними

бухгалтерського обліку у звітному періоді реалізовано:— товарів на суму 12000 грн. (ПДВ — 2000 грн.). Балансова вартість реалізованих товарів — 7000 грн.; — посередницьких послуг на суму 7200 грн. (ПДВ — 1200 грн.). Фактичні витрати щодо наданих послуг склали 4000 грн.

Відобразити господарські операції в бухгалтерському обліку.

Задача 7

Підприємство роздрібної торгівлі на початок місяця мало залишки товару на суму 2860 грн., у тому числі сума торговельної націнки — 286 грн. Протягом місяця було придбано товар: печиво — 100 кг і цукерки — 150 кг за ціною: 1 кг печива — 30,00 грн. (ПДВ — 6,0 грн.); 1 кг цукерок — 40,0 грн. (ПДВ — 8,0 грн.); вартість тари (незворотної) за одиницю — 36,0 грн. (ПДВ — 6,0 грн.), кількість — 10 ящиків. Транспортні витрати становили 180 грн. (ПДВ — 30 грн.). Норми природного убутку при транспортуванні — 0,06 % від загальної ваги товару. На придбані товари нарахована торговельна націнка в сумі 100 грн. Протягом місяця було продано товар на суму 570 грн.

Відобразити господарські операції в бухгалтерському обліку.

Задача 8

На підприємство роздрібної торгівлі надійшов товар: пастила у кількості 100 кг і зефір у кількості 150 кг (10 ящиків). У документах постачальника вказано: — ціна 1 кг пастили — 3,00 грн. (ПДВ — 0,60 грн.); — ціна 1 кг зефіру — 4,00 грн. (ПДВ — 0,80 грн.); — ціна тари (незворотної) за одиницю — 3,50 грн. (ПДВ - 0,70 грн.).

Транспортні витрати склали 50 грн. (ПДВ — 10 грн.). Норми природного убутку при транспортуванні — 0,06 % від загальної ваги товару. На придбані товари нараховано торговельну націнку в сумі 250 грн.

Відобразити господарські операції в бухгалтерському обліку.

Задача 9

Підприємство роздрібної торгівлі придбало в іногороднього постачальника товар за ціною 220,50 грн. (ПДВ — ? грн.) за 1 кг у кількості 600 кг. Витрати на транспортування склали 300 грн. (у тому числі ПДВ — 60 грн.). На товар, що надійшов, нараховано торговельну націнку в сумі 3450 грн.

Відобразити господарські операції в бухгалтерському та податковому обліку.

Задача 10

На початок звітного періоду на підприємстві роздрібної торгівлі виявлено залишок товару на суму 12000 грн. (первісна (купівельна) вартість — 8000 грн., сума торговельної націнки — 4000 грн.).

Протягом звітного періоду підприємством роздрібної торгівлі було придбано товар на суму 15600 грн. (ПДВ — 2600 грн.), на який було нараховано торговельну націнку в сумі 5000 грн. За звітний період покупцям реалізовано товарів на суму 19800 грн. Протягом цього ж звітного періоду на підприємство роздрібної торгівлі покупцем було повернено товар, придбаний у попередньому звітному періоді. Вартість поверненого товару — 600 грн. (ПДВ — 100 грн.).

Відобразити господарські операції в бухгалтерському обліку.

Задача 11

Вказати кореспонденцію рахунків та первинні документи. Визначити необхідні суми.

Дані для виконання:

Реєстр господарських операцій ТзОВ "Конус" за жовтень 20_р.

№ п/п	Зміст господарських операцій	Сума, грн..
У постачальника при оптовій торгівлі		
1.	Отримано передоплату за товар	3600
2.	Отримано суму позики за тару	800
3.	Відображено зобов'язання по ПДВ	?
4.	Відвантажено 1 партію товару покупцю	4600
5.	Списано податкове зобов'язання по ПДВ	?
6.	Відображено вартість позикової тари, в якій відвантажено товар	?
7.	Списано собівартість відвантажених товарів	2700
8.	Відвантажено 2 партію товарів покупцю	2400
9.	Відображено вартість позикової тари, в якій відвантажено товар	?
10.	Відображено податкове зобов'язання по ПДВ	?
11.	Повернено покупцем позикову тару (1 партія)	?
12.	Списано собівартість відвантажених товарів	?
13.	Списано на фінансовий результат собівартість товарів	?
14.	Відображено фінансовий результат	?
У покупця при оптовій торгівлі		
1.	Перераховано передоплату за товар	3600
2.	Перераховано суму позики за товар	800
3.	Відображено суму податкового кредиту по ПДВ	?
4.	Оприбутковано 1 партію товару	3000
5.	Прийнято на відповідальне зберігання позикову тару	800
6.	Списано суму податкового кредиту	?
7.	Оприбутковано 2 партію товару	2000
8.	Прийнято на відповідальне зберігання позикову тару	800
9.	Відображено суму податкового кредиту	?
10.	Повернено постачальнику позикову тару (1 партія)	800
У продавця при роздрібній торгівлі		
1.	Перераховано передоплату за товар, в т.ч. за тару	3000
2.	Відображено суму податкового кредиту по ПДВ	?
3.	Оприбутковано товар	2000
4.	Оприбутковано склотару	600
5.	Включено до вартості товару вартість тари	600
6.	Списано суму податкового кредиту	?
7.	Нараховано торгову надбавку на товар	670
8.	Оприбутковано виручку за проданий товар	3270
9.	Нараховані податкові зобов'язання	?
10.	Відображено вартість склотари, закупленої у населення	400
11.	Оприбутковано тару по закупівельним цінам	400
12.	Повернено постачальнику позикову тару	?
13.	Відображено різницю між позиковою і купівельною вартістю тари	?
14.	Отримано на поточний рахунок суму позики на повернену тару	?
15.	Списано собівартість відвантажених товарів	?
16.	Відображено фінансовий результат	?
17.	Списано торгову надбавку на реалізовані товари	?

Задача 12

Згідно з укладеним договором постачання підприємство оптової торгівлі ТзОВ “Маяк” реалізовує оптовому підприємству ПАТ “Гулівер” фени за ціною 245 грн. за одиницю (в т.ч. ПДВ) і міксери за ціною 360 грн. за одиницю (в т.ч. ПДВ). ПАТ “Гулівер” надається знижка у розмірі 5% від продажної вартості фенів і міксерів за умови придбання даних товарів протягом 90 днів з моменту здійснення першої покупки на суму вище 100 000 грн.

На ПАТ “Гулівер” було закуплено: в листопаді фенів в кількості 800 одиниць; в грудні міксерів в кількості 1000 одиниць; в січні міксерів в кількості 1400 одиниць.

Вказати кореспонденцію рахунків та первинні документи. Визначити необхідні суми.

Задача 13

Підприємством оптової торгівлі ТОВ “Евріка” придбано товари на суму 120000 грн., в т.ч. ПДВ. Реалізовано товари за договірною ціною на суму 180000 грн. Витрати на збут склали 35000 грн. Облік товарів здійснюється за цінами реалізації.

Вказати кореспонденцію рахунків та первинні документи. Визначити необхідні суми.

Задача 14

На ТОВ “Прага” оприбутковано товар, що надійшов від вітчизняного підприємства ПАТ “Рогос”. На момент надходження товар не оплачено. В документах зазначено: вартість товару за договірними цінами (без ПДВ) – 10000 грн.; вартість зворотної тари – 800 грн..

Вказати кореспонденцію рахунків та первинні документи. Визначити необхідні суми.

Задача 15

Оптове підприємство ПП “Нерон” придбало партію пива на суму 8500 грн. (купівельна вартість), в т.ч. ПДВ, і реалізувало його безготівковим порядком в сферу роздрібною торгівлі за 12000 грн., в т.ч. ПДВ.

Вказати кореспонденцію рахунків та первинні документи: 1) перша подія – відвантаження товару; 2) перша подія – надходження коштів від покупця. Визначити необхідні суми.

Задача 16

Торговельне підприємство ПАТ “Оберіг” придбало товар у ТОВ “Марс” на суму 4410 грн., сформувало продажну ціну на цей товар і продало його ТОВ “Дока” за 5100 грн., надавши торгіву знижку в розмірі 10% від вартості партії товару.

Вказати кореспонденцію рахунків та первинні документи ПАТ “Оберіг”. Визначити необхідні суми.

Задача 17

ПАТ “Радмаш” придбало в грудні ц.р. товарів на суму 7000 грн., в т.ч. ПДВ. З покупцем було укладено договір про надання йому відстрочки платежу. Вартість відвантаженої партії товару становить: первісна – 5200 грн., в цінах реалізації – 3500 грн., в т.ч. ПДВ.

Термін остаточної оплати – останній день місяця. Відсотки за відстрочку нараховано виходячи з ставки 0,1% за кожен день відстрочки (з урахуванням ПДВ) – 3%.

Покупцю виписано рахунок на загальну суму 9700 грн. Покупець перерахував гроші достроково, через 15 днів.

Вказати кореспонденцію рахунків та первинні документи. Визначити необхідні суми.

Задача 18

ТОВ „Пантера” придбало в липні ц.р. партію товару на суму 84000 грн., в т.ч. ПДВ. Залишок товарів на початок липня ц.р. склав 40000 грн., в т.ч. торгова націнка – 10000 грн.. При оприбуткуванні товарів нараховано торгову націнку на суму 26000 грн..

Протягом липня було реалізовано товари на суму 10800 грн.. Нараховані штрафи і неустойки за рішенням суду за поставку неякісного товару –16000 грн..

За липень ц.р. продавцям нараховано заробітну плату в розмірі 5000 грн., відрахування на соціальні заходи – ? грн., витрати по відрядженню склали 1200 грн., витрати на рекламу – 7000 грн.. Також за липень ц.р. було нараховано заробітну плату адмінперсоналу – 35000 грн., відрахування на соціальні заходи – ? грн., витрати на відрядження керівника підприємства – 2800 грн. Протягом липня ц.р. були нараховані штрафи і пені за позовами постачальників в сумі 800 грн..

Вказати кореспонденцію рахунків та первинні документи. Визначити необхідні суми.

Задача 19

На підприємство роздрібною торгівлі „Люцина” надійшло пиво „Чернігівське” – 300 пляшок. В товарно-транспортній накладній зазначається, що вартість пива 600 грн., в т.ч. ПДВ; вартість пляшок – 80 грн.; вартість поліетиленових ящиків (15 шт.) – 46 грн.; транспортні витрати – 112 грн..

Витрати на збут склали 40 грн. Націнка роздрібного торговельного підприємства – 20%. При прийманні товару виявилось, що 20 пляшок пива з простроченим терміном зберігання.

Вказати кореспонденцію рахунків та первинні документи. Визначити необхідні суми.

Задача 20

Вказати кореспонденцію рахунків та первинні документи. Визначити необхідні суми.

Реєстр господарських операцій ТОВ „Амалія” за вересень ц.р.

№ оп.	Зміст господарської операції	Сума, грн.
1	Оприбутковано товар на торгову точку: – на купівельну вартість (без ПДВ) – на суму ПДВ	40000 ?
2	Нараховано торгову надбавку	7000
3	Оприбутковано в касу виручку від продажу товарів	60000
4	Нараховано ПДВ у складі виручки	?
5	Списано реалізовані торгові націнки	?
6	Списано реалізований товар за первісною вартістю	?
7	Списано на фінансовий результат собівартість реалізованих товарів	?
8	Видано покупцю гроші за повернений товар	3000
9	Скориговано раніше нарахований ПДВ у складі вартості повернення (методом „червоного сторно”)	?
10	Відновлено торгову націнку на повернений товар	?
11	Повернений товар оприбутковано на склад (методом „червоного сторно”)	?

Задача 21

За договором комісії ТОВ „Ліюква” отримало товар для продажу на суму 14100 грн., в т.ч. ПДВ. Товар було відвантажено ПП „Соло”. За реалізований товар на поточний рахунок комісіонера надійшли грошові кошти в сумі 17500 грн.. Товар передано покупцю, розрахунки з комітентом проведено.

Вказати кореспонденцію рахунків у комісіонера і комітента та первинні документи. Визначити необхідні суми.

Задача 22

Підприємство роздрібної торгівлі „Асканія” прийняло 3-го квітня ц.р. від ТОВ „Барс” за договором комісії товар в кількості 100 шт. ціною 250 грн. за одиницю. Комісійна винагорода – 10%. 4-го квітня ц.р. 50 одиниць товару продано. 5-го квітня ц.р. гроші за товар перераховані комітенту. І комісіонер, і комітент є платниками ПДВ.

Вказати кореспонденцію рахунків та первинні документи. Визначити необхідні суми.

Задача 23

20-го вересня ц.р. між підприємствами був укладений договір комісії, згідно якого МП „Тріо” передало ТОВ „Аркадія” тримеблевій гарнітури вартістю 24000 грн. кожен (без ПДВ). Сума комісійної винагороди складає 20% загальної вартості товару. Всі господарські операції відбулися в одному місяці. ТОВ „Аркадія” (комісіонер) продало товар і розрахувалось з комітентом.

Вказати кореспонденцію рахунків у комісіонера і комітента та первинні документи. Визначити необхідні суми.

Задача 24

Комісіонером прийнято на комісію товар. Згідно з договором продажна вартість товару складає 18000 грн.. Комісійна винагорода – 4900 грн. Товар не було реалізовано протягом 90 календарних днів і його повернули комітенту.

Скласти журнал реєстрації операцій комісіонера. Вказати первинні документи. Визначити вартість товару проведених уцінок та суми витрат по зберіганню товару, що підлягає відшкодуванню комітентом.

Задача 25

ПП „Ельдор” придбало в січні ц.р. партію товарів на суму 46200 грн., в т.ч. ПДВ. Протягом січня весь отриманий товар реалізовано, виручка від реалізації становить 69300 грн., в т.ч. ПДВ. Частину товарів на суму 2310 грн. повернуто покупцями. Собівартість реалізованого товару склала 38500 грн.

Вказати кореспонденцію рахунків та первинні документи. Визначити необхідні суми.

Задача 26

ТОВ „Фордагер” в лютому ц.р. придбало партію товарів на суму 93240 грн., в т.ч. ПДВ. при оприбуткуванні нараховано торгіву надбавку 28860 грн.. Залишок товарів на початок лютого ц.р. – 4440 грн., в т.ч. торгівна надбавка – 11100 грн.. Протягом лютого ц.р. було продано товари на суму 11988 грн., в т.ч. ПДВ.

Вказати кореспонденцію рахунків та первинні документи. Визначити необхідні суми.

ТЕМА 4. ОБЛІК НА АВТОТРАНСПОРТНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

План практичного заняття № 7-8:

1. Галузеві особливості, що впливають на організацію обліку.
2. Облік наявності та руху автотранспортних засобів.
3. Облік запасних частин та автомобільних шин.
4. Облік паливно-мастильних матеріалів.
5. Облік витрат і калькулювання собівартості автотранспортних послуг.
6. Облік витрат на експлуатацію, ремонт і технічне обслуговування автомобілів.
7. Об'єкти й загальна методика обліку витрат.
8. Облік витрат за економічними елементами.
9. Облік виробничих витрат за статтями калькуляції.

10. Зведений облік витрат і калькулювання собівартості автотранспортних послуг.
11. Облік обсягу автотранспортних послуг і виконаних робіт та їх реалізації.

Питання для перевірки знань:

1. Що відноситься до транспортних засобів і за якими ознаками вони групуються?
2. Назвіть основний первинний документ, що використовується для обліку роботи вантажних автомобілів. Дайте характеристику його основних показників.
3. Яку інформацію містять договори на перевезення вантажним автомобільним транспортом?
4. З яких процесів складається операційна діяльність АТП? Дати характеристику кожного процесу.
5. Як класифікують витрати на здійснення автоперевезень?
6. Які витрати АТП відносять до прямих і непрямих?
7. З яких статей складається калькуляція автоперевезень?
8. Які методи калькулювання собівартості послуг застосовують на АТП?
9. На яких рахунках відображаються доходи від здійснення автомобільних перевезень?
10. Який порядок визначення фінансових результатів АТП?
11. Які особливості обліку міжнародних перевезень?
12. Які особливості операційної оренди автомобілів та відображення в обліку?
13. Як здійснюються пасажирські перевезення АТП?
14. Назвіть особливості обліку експедиційних послуг.

ЗАДАЧІ:

Задача 1

Водій підприємства спрямований у відрядження в інше місто з метою доставки проданого товару покупцю (вантажним автомобілем). Відрядженому виданий аванс у сумі 3500 грн. На момент виїзду у відрядження в баці машини знаходилося 20 літрів бензину вартістю 520 грн. (бензин виданий у підзвіт водію). Після повернення з відрядження водієм був представлений авансовий звіт про понесені витрати. На підставі звіту і підтверджуючих документів витрати склали:

- на закупівлю бензину в кількості 100 літрів - 2699 грн. (у т.ч. ПДВ - ? грн.);
- вартість проживання в готелі - 600 грн. (у т.ч. ПДВ - ? грн.);
- добові - ? грн. (55 грн. x 3 доби).

За даними шляхових аркушів під час відрядження було витрачено 110 літрів бензину. Сума виданого авансу, що залишилася в сумі ? грн. була повернута в касу підприємства.

Відобразити господарські операції в бухгалтерському обліку, вказати кореспонденцію рахунків та первинні документи.

Задача 2

Підприємством у звітному періоді придбаний бензин, вартість якого склала 1200 грн., у тому числі ПДВ - ? грн. Протягом звітного періоду бензин був використаний:

- для заправки вантажних автомобілів, використовуваних для доставки товарів покупцям, на суму 600 грн.;
- для заправки легкових автомобілів, використовуваних для адміністративних витрат, на суму 150 грн.

Відобразити господарські операції в бухгалтерському обліку, вказати кореспонденцію рахунків та первинні документи.

Задача 3

Підприємство надає транспортні послуги. На банківський рахунок отримана передплата від замовника на суму 2400 грн.(ПДВ - ? грн.). Послуги виконані, підписаний відповідний акт про виконання транспортних послуг.

Відобразити господарські операції в бухгалтерському обліку, вказати кореспонденцію рахунків та первинні документи.

Задача 4

За договором купівлі-продажу підприємством придбано автомобіль, вартість якого складає 342000 грн. (у тому числі ПДВ - ? грн.). При реєстрації автомобіля був сплачений збір на обов'язкове пенсійне страхування в розмірі 4 %. І збір за реєстрацію в розмірі 480 грн.

Відобразити господарські операції в бухгалтерському обліку, вказати кореспонденцію рахунків та первинні документи.

Задача 5

Підприємством безоплатно отриманий легковий автомобіль, справедлива вартість якого складає 250000 грн. При оформленні документів були сплачені:

- збір на обов'язкове державне пенсійне страхування – 4 %;
- збір за реєстрацію автомобіля - 320 грн.

Відобразити господарські операції в бухгалтерському обліку, вказати кореспонденцію рахунків та первинні документи.

Задача 6

Підприємством отриманий автомобіль від засновника у виді внеску в статутний фонд. Відповідно до установчого документами внесок такого засновника складає 120000 грн. При оформленні автомобіля були сплачені збір на обов'язкове пенсійне страхування в розмірі 3 %, збір за реєстрацію в розмірі 150 грн.

Відобразити господарські операції в бухгалтерському обліку, вказати кореспонденцію рахунків та первинні документи.

Задача 7

Підприємство уклало договір купівлі-продажу вантажного автомобіля. Договірна вартість автомобіля визначена в сумі 184000 грн., у тому числі ПДВ - ? грн., первісна вартість – 160000 грн., знос склав 1600 грн.

Відобразити господарські операції в бухгалтерському обліку, вказати кореспонденцію рахунків та первинні документи.

Задача 8

У результаті аварії автомобіль прийшов у непридатність, і було прийняте рішення про його ліквідацію.

Витрати по розбиранню автомобіля склали 7800 грн. Деякі запасні частини можуть бути використані надалі, сума таких запасних частин склала 5200 грн.

За даними бухгалтерського обліку:

- залишкова вартість автомобіля - 106000 грн.;
- знос автомобіля - 62000 грн.

Відобразити господарські операції в бухгалтерському обліку, вказати кореспонденцію рахунків та первинні документи.

Задача 9

Підприємство ПАТ „Колос” безоплатно передало АТП-1234 вантажний автомобіль, який був в експлуатації і потребує ремонту. Первісна вартість автомобіля – 653400грн., знос

– 65100 грн. Перераховано кошти за державну реєстрацію – 155 грн.. Оплачено рахунок транспортної організації за перевезення автомобіля – 660грн., в т.ч. ПДВ.

Відобразити господарські операції в бухгалтерському обліку, вказати кореспонденцію рахунків та первинні документи.

Задача 10

Залишок палива в АТП на початок місяця за фактичною собівартістю становив 40000 грн., за обліковими цінами 32000 грн.

Надійшло паливо від постачальника за обліковими цінами на суму 20000 грн. Агент Іваненко Л.П. оплатив із підзвітних сум за розвантаження матеріалів 3000 грн. Визначити залишок палива на кінець місяця за фактичною собівартістю, якщо на основне виробництво відпущено паливо за обліковими цінами на суму 15000 грн.

До наведених господарських операцій скласти бухгалтерські проведення, зробити необхідні розрахунки, вказати первинні документи, які використовуються при оформленні даних господарських операцій.

Задача 11

Скласти журнал реєстрації господарських операцій, вказати первинні документи і визначити необхідні суми на підставі наведених даних:

1. Прийнято автомобіль ВАЗ-2106 в оперативну оренду від АТП „Транс” – 100000 грн.;
2. Нараховано знос основних засобів допоміжного виробництва – 400 грн.;
3. Придбано запасні частини у ПП „Люкс” – 6000 грн., в т.ч. ПДВ;
4. Погашено заборгованість за придбані запасні частини – ? грн.;
5. Нараховано орендну плату АТП „Транс” за автомобіль – 2700 грн.;
6. Відображено суму ПДВ по орендній платі – ? грн.;
7. Погашено заборгованість по орендній платі перед АТП „Транс” – ? грн.

Задача 12

Співробітник ТОВ „Віктан” уклав зі своїм підприємством договір оренди автомобіля ЗІЛ-130. Вартість автомобіля складає 200000 грн., знос – 10000грн., орендна плата за місяць – 2100 грн. В касу ТОВ „Віктан” співробітник вніс кошти за оренду в розмірі 2000 грн., в т.ч. ПДВ.

Скласти бухгалтерські проводки, вказати первинні документи та визначити необхідні суми.

Задача 13

У березні ц.р. підприємство придбало легковий автомобіль. Продавець – професійний торговець автомобілями, платник ПДВ. Покупець – юридична особа, платник ПДВ.

Вартість придбання легкового автомобіля в супровідних документах – 240000 грн., в т.ч. ПДВ - ? грн., Всього - ? грн..

Об’єм циліндрів двигуна – 1500 см³.

Скласти бухгалтерські проводки, вказати первинні документи та визначити необхідні суми.

Задача 14

Вказати кореспонденцію рахунків та первинні документи. Визначити необхідні суми на підставі наведеного реєстру господарських операцій.

Дані для виконання:

Реєстр господарських операцій ТзОВ “Авто люкс” за квітень ц.р.

№ п/п	Зміст господарської операції	Сума, грн..
1	Отримано легковий автомобіль в оренду по акту приймання-передачі від фізичної особи	215000
2	Перераховано передоплату за 600 л ПММ, в т.ч. ПДВ (до складу податкового кредиту не включається)	16200
3	Оприбутковано ПММ (400 л)	?
4	Перераховано передоплату за бланки подорожніх листів	240
5	Відображено ПДВ	?
6	Отримано бланки подорожніх листів легкового автомобіля (400 шт. по 5 грн.)	?
7	Відображено ПДВ	?
8	Оплачено страховку за період оренди	2000

Задача 15

Вказати кореспонденцію рахунків та первинні документи. Визначити необхідні суми на підставі наведеного реєстру господарських операцій.

Дані для виконання:

Реєстр господарських операцій ТзОВ “Авто люкс” за квітень ц.р.

№ п/п	Зміст господарської операції	Сума, грн..
1	Отримано аванс від ПАТ „Будмаш” за транспортні послуги	18000
2	Визначено податкові зобов’язання щодо ПДВ	?
3	Надано транспортні послуги, підписано акт виконаних робіт по фактичних витратах	18600
4	Скориговано податкові зобов’язання по ПДВ	?
5	Доперераховано заборгованість за надані послуги	?
6	Закриваються рахунки по розрахунках	?
7	Списано собівартість наданих послуг	10000
8	Списано на фінансові результати адміністративні витрати	1500
9.	Списано на фінансові результати витрати на збут	1000

Задача 16

Підприємство „Шипр”, що має на балансі автомобілі марки МАЗ-53362, надало послуги з перевезення вантажів ТОВ „Либідь” за договором перевезення на суму 2940грн., в т.ч. ПДВ. Кількість задіяних автомобілів в перевезенні вантажів – 5 шт.. Витрати на експлуатацію одного автомобіля склали 400 грн.

Вказати кореспонденцію рахунків та первинні документи. Визначити необхідні суми.

ТЕМА 5. ОБЛІК У ГРОМАДСЬКОМУ ХАРЧУВАННІ**План практичного заняття № 9-10:**

1. Організаційно-правові основи бухгалтерського обліку в громадському харчуванні.
2. Облік придбання сировини та товарів і виробництва готової продукції.
3. Облік відпуску готової продукції з виробництва в реалізацію.
4. Документальне оформлення та облік процесу виробництва готової продукції.

Питання для перевірки знань:

1. Яка основна особливість фінансово-господарської діяльності закладів громадського харчування, що відрізняє їх від роздрібних торгових підприємств?
2. Якими законодавчими та нормативними документами регулюється торгово-виробнича діяльність підприємств громадського харчування?
3. З яких взаємопов'язаних процесів складається діяльність підприємства громадського харчування?
4. Яким первинними документами оформляється надходження продуктів (сировини) і товарів на підприємства громадського споживання від виробників, торгових організацій?
5. Які особливості організації роботи підприємства громадського харчування? Як вони впливають на побудову обліку виробництва?
6. Як визначається вартість витраченої сировини на виготовлення продукції?
7. Які можливі варіанти обліку витрат на випуск продукції підприємств громадського харчування?
8. Як відображається на рахунках бухгалтерського обліку придбання продуктів і відпуск їх на виробництво?
9. Які особливості відображення на підприємствах громадського харчування адміністративних витрат, витрат на збут та інших операційних витрат?
10. Якими документами оформляється відпуск готової продукції з виробництва в реалізацію?
11. Які реєстри складаються для оперативного та аналітичного обліку?
12. Як відображається у рахунках бухгалтерського обліку реалізація товарів і продукції власного виробництва підприємствами громадського харчування за готівку?
13. Які особливості організації роботи кондитерського цеху? Як вони впливають на побудову обліку виробництва?
14. Якими документами оформляються виготовлення і відпуск із цеху кондитерських виробів?
15. Як відображається у рахунках бухгалтерського обліку господарські операції з виробництва кондитерських виробів та фінансового результату?
16. Які особливості обліку витрат обігу на підприємствах громадського харчування?
17. Як відображаються на рахунках бухгалтерського обліку витрати обігу на підприємствах громадського харчування?

ЗАДАЧІ:

Задача 1

Підприємство громадського харчування оплатило вартість ліцензії на право роздрібною торгівлі алкогольними напоями. Вартість ліцензії становить 8000 грн. на рік. Плата за ліцензією вноситься щоквартально в сумі 2000 грн.

Вказати кореспонденцію рахунків та первинні документи.

Задача 2

Підприємство громадського харчування придбало торговий патент вартістю 300 грн. за місяць. Сума квартальної вартості торгового патенту – 900 грн. Від своєї діяльності підприємство одержало прибуток у розмірі 5000 грн., і повинно сплатити до бюджету податок на прибуток.

Вказати кореспонденцію рахунків та первинні документи. Визначити необхідні суми.

Задача 3

Підприємством громадського харчування в суб'єкта підприємницької діяльності - юридичної особи придбані продукти харчування на суму 12000 грн. (у тому числі ПДВ - ? грн.). Облік товарів у коморі ведеться за купівельними цінами.

Відобразити господарські операції в бухгалтерському обліку на умовах передоплати і після оплати і вказати первинні документи.

Задача 4

Підприємством громадського харчування придбані товари на суму 12000 грн. (у тому числі ПДВ - ? грн.). Облік у коморі ведеться за купівельними цінам. На товари, що надійшли, нарахована торгова націнка в сумі 6500 грн.

Відобразити господарські операції в бухгалтерському обліку на умовах передоплати і після оплати і вказати первинні документи.

Задача 5

Для купівлі картоплі з каси підприємства громадського харчування підзвітній особі видано 150 грн. Підзвітною особою придбано на ринку у фізичної особи 20 кг картоплі за ціною 5 грн. за кг на суму ? грн. Залишок невикористаних грошових засобів повернутий працівником у касу підприємства. Облік товарів у коморі підприємства громадського харчування ведеться за купівельними цінами. На товар, що надійшов, нарахована торгова націнка - 40 грн.

Відобразити господарські операції в бухгалтерському обліку і вказати первинні документи.

Задача 6

Підприємством громадського харчування закуплені цукерки "Червоний мак" за ціною 88 грн. за 1 кг. в кількості 4 кг. Продажна ціна 1 кг склала 125 грн. Визначити фінансовий результат від реалізації 4 кг цукерок "Червоний мак".

Відобразити господарські операції в бухгалтерському обліку, вказати кореспонденцію рахунків та первинні документи.

Задача 7

Сальдо по субрахунках бухгалтерського обліку на початок звітного періоду складає:

- по дебету субрахунку 282/субрахунок "Комора" - 12250 грн.;
- по кредиту субрахунку 285 "Торгова націнка" - 7250 грн.

Протягом місяця підприємством громадського харчування здійснені наступні господарські операції:

- придбані товари і продукти на суму 10200 грн. (у т.ч. ПДВ - ? грн.);
- на продукти, що надійшли, і товари нарахована торгова націнка в сумі 12750 грн.;
- з комори на кухню для випуску продукції власного виробництва відпущені продукти на суму 9000 грн.;
- з комори в бар для реалізації покупцям відпущені покупні товари на суму 17000 грн.;
- за готівку реалізовані покупцям покупні товари на суму 15000 грн. (у т.ч. ПДВ - ? грн.);
- за готівку реалізована покупцям продукція власного виробництва на суму 9000 грн. (у т.ч. ПДВ - ? грн.).

Привести розрахунок середнього відсотка торгових націнок і визначити собівартість реалізованих покупних товарів і продукції власного виробництва.

Відобразити господарські операції в бухгалтерському обліку, вказати кореспонденцію рахунків та первинні документи.

Задача 8

Підприємством громадського харчування реалізовано продукцію власного виробництва:

- за готівку на суму 8400 грн.;
- своїм співробітникам (за рахунок утримань із заробітної плати) на суму 2400 грн.;
- по безготівковому розрахунку стороннім організаціям на суму 3600 грн.

Відобразити господарські операції в бухгалтерському обліку, вказати кореспонденцію рахунків та первинні документи.

Задача 9

ПП громадського харчування “Мішель” провело уцінку товарів на суму 600 грн., в тому числі купівельну вартість зменшено на суму 200 грн. Суму уцінки віднесено на зменшення товарних надбавок та на збитки від знецінення запасів (товарів). Дооцінка товарів проведена на суму 600 грн. Загальна сума збільшення вартості товарів – 720 грн.

Відобразити господарські операції в бухгалтерському обліку, вказати кореспонденцію рахунків та первинні документи.

Задача 10

За результатами інвентаризації підприємства громадського харчування встановлено нестачу:

- ✓ В межах норма природного убутку 600 грн.
  - ✓ Понад норми природного убутку 1900 грн.
- Середній відсоток торгової націнки 15 %.

Відобразити господарські операції в бухгалтерському обліку, вказати кореспонденцію рахунків та первинні документи.

Задача 11

Підприємство громадського харчування за договором купівлі-продажу придбало партію борошна в/с, вартість якого становить 3200 грн. (ПДВ — ? грн.). У звітному періоді підприємство громадського харчування списало на виробництво партію придбаного борошна для випічки здобних булочок. Нарахована зарплата пекарям - 2400 грн. Проведені нарахування на зарплату відповідно до діючих тарифів. Виручка від реалізації здобних булочок склала 10280 грн. Визначити результат діяльності.

Відобразити господарські операції в бухгалтерському обліку, вказати кореспонденцію рахунків та первинні документи.

Задача 12

На початок звітної періоду у підприємства громадського харчування “Вікторія” в залишках числилось 25 кг цукру вартістю 18,5 грн. за 1 кг. Протягом звітної періоду було придбано цукор в такому порядку: 1. 80 кг за ціною 18,6 грн. 2. 150 кг за ціною 18,72 грн. 3. 120 кг за ціною 18,75 грн.

У тому ж періоді було відпущено 235 кг цукру на випічку виробів і приготування страв.

Визначити собівартість відпущених у виробництво запасів і облікову вартість залишку цукру на кінець звітної періоду:

1. за методом ФІФО,
2. за методом середньозваженої собівартості.

Відобразити господарські операції в бухгалтерському обліку, вказати кореспонденцію рахунків та первинні документи.

Задача 13

На початку місяця на складі (в коморі) було 10кг масла за ціною 24 грн./кг. У звітному місяці підприємство отримало такий же товар у кількості 20 кг за ціною 24,80 грн./ кг, а потім ще 15 кг за ціною 26грн./кг. 33 кг цього товару було відпущено у виробництво і списано на витрати. На кінець місяця на складі зберігалось 12 кг масла за різними цінами.

Визначити собівартість відпущених у виробництво запасів і облікову вартість залишку масла на кінець звітного періоду:

1. за методом ФІФО,
2. за методом середньозваженої собівартості.

Відобразити господарські операції в бухгалтерському обліку, вказати кореспонденцію рахунків та первинні документи.

Задача 14

Для купівлі сільськогосподарської продукції з каси підприємства громадського харчування підзвітній особі видано 2300грн.. На доставку транспортом сільськогосподарської продукції витрачено 100 грн..

Відобразити господарські операції в бухгалтерському обліку, вказати кореспонденцію рахунків та первинні документи.

Задача 15

Підприємство громадського харчування придбало у суб'єкта підприємницької діяльності – юридичної особи продукти харчування на суму 24000 грн. (у тому числі ПДВ – ? грн.). Облік товарів на складі ведеться за купівельними цінами.

Вказати кореспонденцію рахунків та первинні документи у випадку : 1) коли оплата здійснюється після одержання продуктів; 2) оплата здійснюється до одержання продуктів.

Задача 16

Підприємство громадського харчування придбало товар на суму 12000грн., в т.ч. ПДВ. Торгова націнка становить 3000 грн.. Облік товару ведеться на підприємстві за цінами продажу.

Відобразити господарські операції в бухгалтерському обліку, вказати кореспонденцію рахунків та первинні документи по операціях придбання товарів та відпуску їх зі складу у торгівлю.

Задача 17

Підприємство громадського харчування придбало товарів на суму 36000грн., в т.ч. ПДВ, серед яких:

- товарів на суму 24000 грн., в т.ч. ПДВ;
- виробничих запасів на суму 12000 грн., в т.ч. ПДВ.

При цьому витрати на транспортування запасів склали 750 грн., в т.ч. ПДВ.

Розподілити транспортно-заготівельні витрати пропорційно вартості придбаних запасів. Відобразити господарські операції в бухгалтерському обліку, вказати кореспонденцію рахунків та первинні документи.

Задача 18

Вказати кореспонденцію рахунків та первинні документи на підставі наведених господарських операцій. Визначити необхідні суми:

1. Оприбутковано товари на склад від постачальника – 48000 грн., в т.ч. ПДВ;
2. Відображено суму податкового кредиту з ПДВ щодо товару – ? грн.;
3. Оприбутковано тару, яка надійшла від постачальника разом з товаром – 1200грн., в т.ч. ПДВ;
4. Відображено суму податкового кредиту з ПДВ щодо тари – ? грн.;

5. Включено до облікової вартості товарів суми ПДВ (20%) – ? грн.;
6. Нараховано торговельну націнку на товари (50% до купівельної вартості з урахуванням ПДВ на націнку) – ? грн.;
6. Оприбутковано товари, повернуті з буфету:
  - за обліковою ціною комори – 3000 грн.;
  - на суму націнки і ПДВ – ? грн.;
7. Оприбутковано продукцію, виготовлену у власному виробництві:
  - за обліковою ціною комори – 1400 грн.;
  - на суму націнки і ПДВ – ? грн.;
8. Відпущено продукти зі складу на кухню::
  - за обліковою вартістю – 4000грн.;
  - на суму ПДВ – ? грн.;
  - на суму націнки – ? грн..
9. Відображено відпуск виготовленої продукції до буфетів, кіосків та інших підрозділів роздрібної торгівлі:
  - за обліковою вартістю – 6000 грн.;
  - на суму ПДВ – ? грн.;
  - на суму націнки – ? грн..

Задача 19

Сума залишку товарів і сировини на складі підприємства на початок місяця становила за цінами продажу 35000 грн., сума націнки і ПДВ – 15000грн. Вартість товарів і сировини за цінами продажу, які надійшли до комори підприємства протягом місяця, становила 42800 грн., сума націнки і ПДВ – 17500 грн.. Товарооборот підприємства за місяць становив 38600грн..

Привести розрахунок середнього відсотка торгових націнок і визначити собівартість реалізованих покупних товарів і сировини.

Відобразити господарські операції в бухгалтерському обліку, вказати кореспонденцію рахунків та первинні документи.

Задача 20

Підприємство громадського харчування придбало сировину у постачальника на суму 5400 грн., в т.ч. ПДВ. До кондитерського цеху зі складу було відпущено сировини на суму 2000 грн. за обліковими цінами. Окрім цього відображено націнку (50%) і ПДВ на вартість відпущеної у цех сировини – ? грн.. Передано готові вироби з цеху в бар і реалізовано їх покупцю– ? грн.. Відображено суму податкового зобов'язання щодо ПДВ в частині реалізованих кондитерських виробів – ? грн. та собівартість реалізованих кондитерських виробів – ? грн.. Списано суму торговельної націнки в частині реалізованих виробів – ? грн. Нараховано заробітну плату працівникам кухні – 500грн., проведено нарахування на заробітну плату працівників кухні згідно чинного законодавства – ? грн., нарахована амортизація за основними засобами, зайнятими на виробництві кулінарної продукції – 100грн..

Визначіть фінансовий результат підприємства, розрахуйте та проставте необхідні суми. Вкажіть кореспонденцію рахунків та первинні документи.

ТЕМА 6. ОБЛІК НА ПІДПРИЄМСТВАХ ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА

План практичного заняття № 11-12:

1. Класифікація витрат підприємств житлово-комунального господарства у бухгалтерському обліку.

2. Планування та калькулювання собівартості житлово-комунальних послуг.
3. Облік активів та власного капіталу підприємств житлово-комунального господарства.
4. Облік і калькулювання собівартості робіт (послуг) підприємств житлово-комунального господарства.
5. Облік витрат та доходів житлово-комунального господарства

Питання для перевірки знань:

1. Що таке витрати? Що відноситься до складу витрат ЖКГ?
2. Як здійснюється планування собівартості робіт та послуг ЖКГ?
3. Який порядок калькулювання собівартості робіт та послуг ЖКГ?
4. Вкажіть методи оцінки та обліку активів ЖКГ.
5. Вкажіть методи оцінки та обліку власного капіталу ЖКГ.
6. Розкрийте порядок визнання витрат та доходів ЖКГ.
7. Як визначається фінансовий результат ЖКГ?

ЗАДАЧІ:

Задача 1

Відобразити на рахунках бухгалтерського обліку розрахунки за передане в оренду державне (комунальне) майно на підставі даних:

Оплату до бюджету (30 %) здійснює орендодавець.

1. Нараховано орендну плату за передане в оренду державне (комунальне) майно - 12 000,00 грн.

2 Відображено податкове зобов'язання з ПДВ - ?

3 Визначено частку орендної плати на користь бюджету - 3 000,00 грн.

4 Надійшла орендна плата від орендаря - 12 000,00 грн.

Перераховано до бюджету:

- ПДВ - 2 000,00 грн.

- орендну плату 3 000,00 грн.

Оплату до бюджету здійснює орендар

1 Нараховано орендну плату за передане в оренду державне (комунальне) майно - 12 000,00 грн.

2 Відображено податкове зобов'язання з ПДВ ?

3 Визначено частку орендної плати на користь бюджету - 3 000,00 грн.

4 Надійшла орендна плата від орендаря - 9 000,00 грн.

5 Перераховано до бюджету суму ПДВ - 2 000,00 грн.

Задача 2

Відобразити на рахунках бухгалтерського обліку розрахунки з квартиронаймачами на підставі даних:

1 Нарахована оплата за житло і комунальні послуги - 600,00 грн.

2 Відображено вирахування з доходу суми, що належить до перерахунку комунальним підприємствам - 120,00 грн.

3 Відображено суму податкового зобов'язання з ПДВ - ?

4 Надійшла часткова оплата від населення за житлово-комунальні послуги (80 % від нарахованої суми) - ?

5 Відображено податкове зобов'язання з ПДВ ?

6 Перераховано кошти комунальним підприємствам (80 % від нарахованого боргу) - ?

Задача 3

Відобразити на рахунках бухгалтерського обліку операції житло-во-будівельного кооперативу на підставі даних.

Одержано від членів ЖБК вступні внески:

- паї - 10 000,00 грн.;
- додаткові паї; - 5 000,00 грн.
- цільові внески - 2 000,00 грн.

2 Оплачено за будівництво житлового будинку - 2 000 000,00 грн.

3 Оформлено отримання будинку у власність ЖБК - 2 000 000,00 грн.

4 Надано послуги з побутового обслуговування:

- членам ЖБК; - 350,00 грн.
- не членам ЖБК - 400,00 грн.

5 Нараховано оплату праці працівникам ЖБК - 1 000,00 грн.

6 Нараховано внески до соціальних фондів - ?

7 Утримано з оплати праці:

- внески до соціальних фондів -?
- податок на доходи фізичних осіб - ?

8 Списано матеріали, використані при наданні побутових послуг - 360,00 грн.

9 Нараховано амортизацію основних засобів та інших необоротних активів ЖБК - 200,00 грн.

10 Нараховано і одержано плату за передані в оренду нежитлові приміщення - 80 000,00 грн.

11 Оформлено реалізацію квартири у власність члену ЖБК - 160 000,00 грн.

12 Списано залишкову вартість реалізованої квартири - 40 000,00 грн.

13 Нараховано податок на прибуток - ?

14. Списано на фінансові результати діяльності:

- доходи ЖБК - ?
- витрати ЖБК - ?

ТЕМА 7. ОБЛІК НА МАЛИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

План практичного заняття № 13-14:

1. Особливості організаційно-правової діяльності малих підприємств.
2. Основи бухгалтерського обліку на малому підприємстві.
3. Проста форма обліку.
4. Спрощена форма обліку.
5. Фінансова звітність малих підприємств

Питання для перевірки знань:

1. Хто є суб'єктом малого підприємництва?
2. Вкажіть порядок реєстрації суб'єкта малим підприємством.
3. Порядок обліку на малому підприємстві
4. Порядок складання звітності на малих підприємствах
5. Система оподаткування малих підприємств
6. Порядок обліку майна малих підприємств
7. Розкрийте особливості обліку доходів та витрат малого підприємства.

ЗАДАЧА:

ТОВ "Базис" інд. код 19468038, юридична адреса м. Харків, вул. Пушкінська, 12.

Податкова адміністрація Київського району.

Підприємство займається виробничою й торговельною діяльністю, є платником єдиного податку по ставці 6%.

Середня чисельність працюючих за календарний рік складає 15 осіб.

Для забезпечення необхідної деталізації, виходячи із призначення рахунків, на даному умовному підприємстві необхідно до спрощеного плану рахунків ввести субрахунки із зазначенням їх коду або умовної позначки.

У таблиці 7.1 наведено рахунки бухгалтерського обліку спрощеного плану рахунків.

При виконанні контрольної роботи необхідно обрати лише потрібні рахунки для здійснення проводок за наведеними господарськими операціями та доповнити їх субрахунками.

Сальдо початкове за синтетичними рахунками на 01.01.ц. р. наведено в таблиці 7.2.

Перелік господарських операцій за січень ц. р. представлений у таблиці 7.3.

Таблиця 7.1

Спрощений план рахунків бухгалтерського обліку

10	Основні засоби
13	Знос необоротних активів
14	Довгострокові фінансові інвестиції
15	Капітальні інвестиції
18	Інші необоротні активи
20	Виробничі запаси
23	Виробництво
26	Готова продукція
30	Каса
31	Рахунки в банках
35	Поточні фінансові інвестиції
37	Розрахунки з різними дебіторами
39	Витрати майбутніх періодів
40	Власний капітал
44	Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)
47	Забезпечення майбутніх витрат і платежів
55	Інші довгострокові зобов'язання
64	Розрахунки за податками і платежами
66	Розрахунки з оплати праці
68	Розрахунки за іншими операціями
69	Доходи майбутніх періодів
70	Доходи
79	Фінансові результати
84	Витрати операційної діяльності
85	Інші витрати

Таблиця 7.2

Сальдо початкове за синтетичними рахунками на 01.01.ц.р.

Код рахунку	Найменування рахунку	Найменування субрахунку	Дебет	Кредит
10	Основні засоби		31 200	
13	Знос необоротних активів			6 500
20	Виробничі запаси	Сировина і матеріали	5 200	
		МШП		
23	Виробництво		8 450	
26	Готова продукція	Готова продукція		

		Товари		
30	Каса		1 300	
31	Рахунки в банках		19 500	
40	Власний капітал			45 500
64	Розрахунки за податками і платежами	Розрахунки по ПДВ		650
		Податкові зобов'язання по ПДВ		
		Податковий кредит по ПДВ		
		Розрахунки єдиного податку		
		Розрахунки податку з доходів фізичних осіб		260
		Розрахунки пенсійного забезпечення		120
		Розрахунки зі страхування щодо тимчасової втрати працездатності		110
		Розрахунки зі страхування на випадок безробіття		100
66	Розрахунки з оплати праці			2010
44	Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)			10 400
	Баланс		65 650	65 650

Таблиця 7.1

Перелік господарських операцій за січень ц. р.

Дата	Зміст операції	Сума, грн.	Регістри обліку	Кореспонденція рахунків		Книга доходів і витрат	
				дебет	кредит	графа	сума, грн.
1	2	3	4	5	6	7	8
08.01	Оприбутковано матеріали від постачальника	2 000					
08.01	Відображено суму податкового кредиту по ПДВ						
09.01	Оплачено отримані матеріали						
11.01	Відпущено зі складу виробничі запаси для виробництва продукції	500					
11.01	Списано до складу витрат на виробництво вартість матеріалів	500					
12.01	Оприбутковано на склад готову продукцію	2 300					
13.01	Відображено реалізацію офісних меблів (основних засобів)	3 200					

13.01	Відображено податкове зобов'язання по ПДВ у складі вартості реалізованих офісних меблів						
13.01	Списано залишкову вартість реалізованих офісних меблів до складу витрат періоду	1 100					
13.01	Віднесено залишкову вартість офісних меблів на фінансові результати діяльності						
13.01	Списано суму нарахованого зносу реалізованих основних засобів	8 000					
13.01	Списано дохід від реалізації офісних меблів						
14.01	Отримано оплату за реалізовані офісні меблі						
15.01	Оприбутковано МШП	120					
15.01	Відпущено МШП зі складу для виробництва	120					
15.01	Відображено суму податкового кредиту по ПДВ у складі вартості отриманих МШП						
15.01	Списано вартість використаних МШП до складу витрат на виробництво	120					
17.01	Сплачено за придбані МШП						
18.01	Оприбутковано від постачальника комп'ютер	4 500					
18.01	Відображено суму податкового кредиту по ПДВ						
18.01 19.01	Зараховано комп'ютер до складу основних засобів						
	Оплачено придбаний об'єкт основних засобів						
21.01	Оприбутковано товар від постачальника	10000					
21.01	Відображено суму податкового кредиту по ПДВ у складі вартості отриманого товару						
22.01	Перераховано кошти за товар						
23.01	Отримано попередню оплату за товари	12500					
23.01	Відображено суму податкового зобов'язання по ПДВ у складі отриманої попередньої оплати за товари						
24.01	Реалізовано товари покупцю на всю суму передоплати						
24.01	Списано суму податкового зобов'язання по ПДВ						
24.01	Списано облікову вартість реалізованого товару	10000					
24.01	Списано дохід від реалізації товару						
25.01	Реалізовано готову продукцію покупцю	4 600					
25.01	Відображено суму податкового						

	зобов'язання по ПДВ у складі вартості відвантаженої готової продукції						
26.01	Отримано оплату за відвантаженою готову продукцію	4 600					
26.01	Списано фактичну собівартість реалізованої готової продукції	2 300					
26.01	Списано доход від реалізації готової продукції						
27.01	Оприбутковано товар для реалізації за договором посередництва	9 300					
28.01	Отримано попередню оплату від покупця за товар за договором доручення	9 300					
28.01	Відображено суму податкового зобов'язання по ПДВ у складі отриманої попередньої оплати						
29.01	Відвантажено товар за договором доручення покупцю	9 300					
29.01	Списано раніше відображену суму податкових зобов'язань по ПДВ у складі вартості відвантаженого товару						
29.01	Списана з обліку вартість реалізованого покупцю товару за договором доручення						
29.01	Відображено заборгованість перед продавцем за реалізований товар за договором доручення	7 750					
29.01	Відображено право на податковий кредит по ПДВ у складі вартості реалізованого товару						
9.01	Перераховано кошти продавцю від реалізації товару за договором доручення						
29.01	Відображено суму податкового кредиту по ПДВ у складі вартості реалізованого товару за договором доручення						
29.01	Відображено реалізацію послуг за договором доручення (5% від суми договору)						
29.01	Відображено суму податкового зобов'язання по ПДВ у складі вартості реалізованих послуг						
30.01	Отримано винагороду за виконання посередницьких послуг						
30.01	Списано доход від реалізації послуг за договором доручення						
30.01	Отримано аудиторські послуги	500					
30.01	Списано вартість аудиторських послуг на фінансові результати діяльності	500					
30.01	Відображено суму податкового кредиту по ПДВ у складі вартості аудиторських						

	послуг						
31.01	Перераховано кошти за аудиторські послуги						
31.01	Відображено нарахування заробітної плати працівникам підприємства	7800					
31.01	Списано до складу витрат на виробництво витрати на оплату праці виробничих робітників	6500					
31.01	Списано на фінансові результати витрати на оплату праці адміністративно-управлінського персоналу	1300					
31.01	Нараховано на фонд оплати праці ЄСВ						
31.01	Утримано із заробітної плати суму податку з доходів фізичних осіб	1015					
31.01	Утримано із заробітної плати суму ЄСВ	1560					
31.01	Утримано із заробітної плати суму військового збору	780					
31.01	Отримано кошти в банку на виплату заробітної плати						
31.01	Виплачено заробітну плату						
31.01	Перераховано податок з доходів фізичних осіб						
31.01	Перераховано ЄСВ						
31.01	Перераховано військовий збір						
31.01	Нараховано суму амортизації основних засобів і нематеріальних активів	250					
31.01	Нараховано єдиний податок за звітний місяць						
31.01	Сплачено єдиний податок авансом за лютий ц. р.						
31.01	Списано фінансовий результат за звітний місяць						

Необхідно засвоїти порядок відображення в бухгалтерському обліку господарських операцій і заповнення реєстрів відповідно до методичних рекомендацій Міністерства фінансів України №422 від 25.06.2003 р. та складання фінансового звіту суб'єкта малого підприємництва згідно з П(С)БО №25. Студенти повинні на підставі вихідних даних:

1. Скласти журнал господарських операцій за звітний місяць, вказати кореспонденцію рахунків бухгалтерського обліку за кожного операцією, облікові реєстри, в яких здійснюються записи господарських операцій.

2. Зробити розрахунок необхідних сум господарських операцій.

3. Визначити суми, які заносяться до книги обліку доходів та витрат суб'єкта малого підприємництва - юридичної особи - та зазначити їх та відповідні графи в журналі господарських операцій.

4. Розрахувати суму єдиного податку за звітний період.

5. Заповнити книгу обліку доходів і витрат суб'єкта малого підприємництва - юридичної особи, що застосовує спрощену систему оподаткування, обліку і звітності. 6. Рознести суми господарських операцій в облікові реєстри, що застосовуються при спрощеній формі обліку.

7. Скласти оборотно-сальдову відомість за синтетичними рахунками.

8. Скласти звіт суб'єкта малого підприємництва.
9. Скласти розрахунок сплати єдиного податку за звітний період.

ТЕМА 8. ОБЛІК У ТУРИСТИЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

План практичного заняття № 15-16:

1. Характеристика туристичної діяльності.
2. Документальне оформлення туристичних послуг.
3. Особливості обліку туристичної діяльності.
4. Облік туристичної діяльності.
5. Облік діяльності туроператора.
6. Облік діяльності тур агента.

Питання для перевірки знань:

1. Що таке туристична діяльність?
2. Вкажіть особливості обліку у туризмі.
3. Якими первинними документами оформляються надання туристичних послуг?
4. Порядок визнання активів у туризмі.
5. Вкажіть методику обліку у туризмі.
6. Який порядок визначення результатів діяльності туроператора.
7. Який порядок визначення результатів діяльності тур агента?

ЗАДАЧІ

Задача 1

Відобразити на рахунках бухгалтерського обліку господарські операції готелю.

Готель “Міраж” отримав від гостя при поселенні передоплату за основні готельні послуги, а саме: проживання в готелі протягом трьох діб та харчування в ресторані в сумі 1 1500 грн., у тому числі ПДВ – ? грн. При цьому до вартості основних послуг готелю включено:

- вартість проживання – 1 350 грн., у тому числі ПДВ – 225 грн.;
- вартість одноразового харчування (сніданок) – 150 грн., у тому числі ПДВ – 25 грн.

Крім того, у період проживання гість скористався додатковою послугою з прання одягу, вартість якої становить 60 грн., у тому числі ПДВ – 10 грн. При від'їзді гостя з готелю з ним проведено остаточний розрахунок.

Задача 2

Відобразити на рахунках бухгалтерського обліку витрати готелю на підставі даних.

1. Витрачені виробничі запаси (мийні та дезінфікуючі засоби для прибирання в номерах) - 400 грн.
2. Передано в експлуатацію МШП (постільна білизна, формений одяг тощо) - 1 000 грн.
3. Нараховано амортизацію основних засобів та МНМА - 500 грн.
4. Нараховано заробітну плату основному (виробничому) персоналу - 5 000 грн.
5. Нараховано внески до фондів соціального страхування - ? грн.
6. Нараховано забезпечення на оплату відпусток основному (виробничому) персоналу - 700 грн.
8. Відображено загальноновиробничі витрати за їх видами - 2 200 грн.
9. Віднесено на собівартість готельних послуг загальноновиробничі витрати - 2 200 грн.
10. Відображено собівартість наданих готельних послуг - 645 грн.

11 Списано на фінансовий результат собівартість реалізованих готельних послуг - 645 грн.

13 Відображено інші операційні витрати - 1 500 грн.

14 Списано витрати на фінансовий результат - ?

Рекомендована література

Базова:

1. Атамас П. Й. Бухгалтерський облік у галузях економіки: навч. посіб. / П.Й. Атамас - [2-ге вид.] – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 392 с.
2. Даньків Й.Я. Бухгалтерський облік у галузях економіки: Навч. посіб. / Й.Я. Даньків, М.Р. Лучко, М.Я. Остап'юк. —[4-є вид., переробл. і доповн.] — К. : Знання, 2010. — 243 с.
3. Крупка Я.Д. Облік в будівництві: Підруч. / Я.Д. Крупка, З.В. Задорожний, Р.О. Мельник ; Терноп. держ. екон. ун-т. — Т. : Екон. думка, 2005. — 606 с.
4. Милявська Е.П. Облік на підприємствах малого бізнесу: Навчальний посібник / Милявська Е.П., Жабін О.І. — К. : ЦУЛ, 2008 . — 162 с. (В наявності в бібліотеці ТНТУ)
5. Облік у галузях виробництва і послуг: навч. посіб. / Ю.Д. Маляревський, М.С. Горяєва, Н.С. Пасенко, А.О. Касич ; Харк. нац. екон. ун-т. — Х. : ІНЖЕК, 2008. — 616 с.
6. Свідерський Є.І. Облік діяльності суб'єктів малого підприємництва: навч. посіб. / Є.І. Свідерський, Д.Є. Свідерський ; ДВНЗ "Київ. нац. екон. ун-т ім. В.Гетьмана". — К., 2008. — 472 с.
7. Янчева Л.М. Бухгалтерський облік у галузях економіки: навч. посіб. / Л.М. Янчева, А.П. Грінько ; Харк. держ. ун-т харчування та торгівлі. — Х., 2009.

Допоміжна:

1. Бухгалтерський облік в галузях народного господарства: Навч. посіб. для студ. ВНЗ / О.В. Зінкевич, С.О. Левицька, М.М. Мосійчук, [та ін.] ; Нац. ун-т вод. госп-ва та природокористування. — Рівне, 2006. — 454 с.
2. Бухгалтерський облік на ринках споживчої кооперації: навч. посіб. / В. О. Озеран, О. О. Куцик, А. М. [та ін.] ; Львів. комерц. акад. — Л., 2010. — 312 с.
3. Гура Н.О. Облік у житлово-комунальному господарстві: теорія і практика: Монографія. / Н.О. Гура. — К. : Знання, 2006. — 351 с. (В наявності в бібліотеці ТНТУ)
4. Дмитренко А.В. Облік і аналіз витрат у будівництві: організація, методологія та методика: монографія / А.В. Дмитренко ; Полтав. нац. техн. ун-т ім. Ю.Кондратюка. — Полтава, 2010. — 262 с.
5. Крупка Я.Д. Бухгалтерський облік в будівництві: Навч. посіб. / Я.Д. Крупка, З.В. Задорожний, Р.О. Мельник ; ТАНГ. — Т. : ПП "Принтер-інформ", 2004. — 514 с.
6. Садовська І.Б. Облік інтелектуальних активів сільськогосподарських підприємств: теорія і практика: монографія / І.Б. Садовська, І.В. Жураковська ; Луц. нац. техн. ун-т. — Луцьк, 2009. — 292 с.
7. Шевчук О.В. Облік на малих підприємствах: конспект лекцій / О.В. Шевчук, Н.М. Чеботарьова, Г.С. Анисимова ; Луган. нац. ун-т ім. Т.Шевченка. — Луганськ, 2009. — 375 с.
8. Шумляев Б.О. Бухгалтерський облік в галузях господарства: Підруч. / Б.О. Шумляев, І.В. Татаренко, Є.І. Рябий ; Дніпропетр. філ. Відкритого міжнар. ун-ту розв. людини "Україна". — Д., 2006. — 458 с.

15. Інформаційні ресурси

1. Інструкція по інвентаризації основних засобів, нематеріальних активів, товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів і документів та розрахунків: Затв. наказом Міністерства фінансів України від 11 серпня 1994 р. № 69 (з наступними змінами і доповненнями) //www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/officialcategory?cat_id=43145
2. Методичні рекомендації з організації та ведення бухгалтерського обліку за журнально-ордерною формою на підприємствах агропромислового комплексу: Затв. наказом Міністерства аграрної політики України від 7 березня 2001 р. № 49. (з наступними змінами і доповненнями) //www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/officialcategory?cat_id=43145
3. Методичні рекомендації з планування, обліку і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) сільськогосподарських підприємств: Затв. наказом Міністерства аграрної політики України від 18 травня 2001 р. № 132. (з наступними змінами і доповненнями) //www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/officialcategory?cat_id=43145
4. Методичні рекомендації з формування складу витрат та порядку їх планування в торговельній діяльності: Затв. наказом Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України від 22 травня 2002 р. № 145. (з наступними змінами і доповненнями) //www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/officialcategory?cat_id=43145
5. Методичні рекомендації з формування собівартості будівельно-монтажних робіт: Затв. наказом Державного комітету будівництва, архітектури та житлової політики України від 7 травня 2002 р. № 81. (з наступними змінами і доповненнями) //www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/officialcategory?cat_id=43145
6. Методичні рекомендації з формування собівартості перевезень (робіт, послуг) на транспорті: Затв. наказом Міністерства транспорту України від 5 лютого 2001 р. № 65. (з наступними змінами і доповненнями) //www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/officialcategory?cat_id=43145
7. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій суб'єктів малого підприємництва: Затв. наказом Міністерства фінансів України від 19 квітня 2001 р. № 186 і зареєстровано Міністерством юстиції України 5 травня 2001 р., № 389/5580. //www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/officialcategory?cat_id=43145.
8. План рахунків та інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: Затв. наказом Міністерства фінансів України від 30 листопада 1999 р. № 291 і зареєстровано Міністерством юстиції України 21 грудня 1999 р., № 892/4185. (з наступними змінами і доповненнями) //www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/officialcategory?cat_id=43145
9. Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку: Затв. наказом Міністерства фінансів України від 24 травня 1995 р. № 88 (з наступними змінами і доповненнями) //www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/officialcategory?cat_id=43145
10. Положення про підрядні контракти у будівництві України: Затв. науково-технічною радою Міністерства України у справах будівництва і архітектури, протокол від 15 грудня 1995 р. № 9. (з наступними змінами і доповненнями) //www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/officialcategory?cat_id=43145
11. Положення про технічне обслуговування й ремонт дорожніх транспортних засобів автомобільного транспорту: Затв. наказом Міністерства транспорту України від 30 березня 1998 р. № 102. (з наступними змінами і доповненнями) //www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/officialcategory?cat_id=43145
12. Порядок і умови організації перевезень пасажирів і багажу автомобільним транспортом: Затв. наказом Міністерства транспорту України від 21 січня 1998 р. № 21 (з наступними змінами і доповненнями) //www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/officialcategory?cat_id=43145
13. Правила визначення вартості будівництва (ДБН Д.1.1-1-2000): Затв. наказом Державного комітету будівництва, архітектури та житлової політики України 27 серпня 2000 р. № 174

14. Правила надання послуг пасажирського автомобільного транспорту: Затв. наказом Міністерства транспорту України від 18 лютого 1997 р. № 176. (з наступними змінами і доповненнями) //www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/officialcategory?cat_id=43145
15. Правила перевезення вантажів автомобільним транспортом в Україні: Затв. наказом Міністерства Транспорту України від 14 липня 1997 р. № 363 (з наступними змінами і доповненнями) //www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/officialcategory?cat_id=43145
16. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України, прийнятий Верховною Радою України 16 липня 1999 р. № 996-14 (з наступними змінами і доповненнями) //zakon1.rada.gov.ua/
17. Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг: Закон України, прийнятий Верховною Радою України 6 липня 1995 р., № 265/95 (зі змінами і доповненнями) //zakon1.rada.gov.ua/